

Din Siged Ay Damag Ay Insolat San Marcos

Maipanggep Sin Libro Ay Nay

Din nangisolat sin libro ay nay et si Marcos ay anak Maria ay esa ay baknang ay taga-Jerusalem (Inam-amag 12:12). Kanan di kaad-adoan ay nangad-adal sin Biblia en sisy met laeng si Juan Marcos ay kasingsing Barnabas (Col. 4:10) ay nakiey en da Pablo en Barnabas sin damo ay nanbiyahian da ay en nangikasaba sin siged ay damag (Inam-amag 12:25; 13:5). Ammo tako abe ay si Marcos et gait en Apostol Pedro (1 Pedro 5:13), et kanan aben di kaad-adoan en si Pedro di nangadalan Marcos si maipanggep sin inam-amag ya init-itdon Apo Jesus.

Insolat Marcos din libro ay nay para sin kaipoipogaw ay Gentil, namnamed di taga-Roma, isonga at-atik di intapi na ay naipadto sin Daan Ay Tolag mo da San Mateo en San Lucas. In-olog na abe di odom ay kali ya ogalin di Judio ta say maawatan di Gentil. Ilaen sin 3:17; 5:41; 7:1-4, 11, 34.

Din nay siged ay damag ay insolat Marcos et ipaammo na ay si Jesus din Anak di Ipogaw ay nansilbilbi en Diyos ya sin kaipoipogaw. Din versikulo ay kasinopan nina et sin 10:45: “Olay sak-en ay Anak di Ipogaw et adiak inmali ay masilbian mo adi et ta mansilbiak si kaipoipogaw ya idawat kon biyag ko ay mangsobot si ad-ado.” Layden Marcos ay maawatan di mamasa sin libro na ay kanayon ay man-am-amag si Jesus si siged, isonga ad-ad-ado di dinad-at na ay inam-amag Jesus mo din init-itdo na. Pinaneknekana din panakabalin ya kalebbengan Jesus ay Anak Diyos babaen sin nanad-atana sin nakaskasdaaw ay milagro ay inam-amag Jesus, din nangagasana si waday sakit na ya din nangipakaanana si aanito.

Din kakedangan di libro (16:9-20) et maga sin nangon-ona ay manuskrito ono kopya ay naisolat sin kalin di Griego, isonga din pannemnem di kaad-adoan et baken si Marcos di nangisolat.

Din Linaona

Din nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag ya din nansaganaan Jesus ay
man-itdo *1:1-13*

Din nan-it-itdoan Jesus ed Galilea *1:14-9:50*

Din oblan Jesus manlogi ed Galilea enggana ed Jerusalem *10:1-52*

Din naodi ay dominggon Jesus ya din nateyana *11:1-15:47*

Din kasin natagoan Jesus 16:1-8

Din nanpail-ilaan Jesus ya din naikayangana ed langit 16:9-20

Din Nankaskasabaan Juan ay Mamonbonyag

(*Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Jn. 1:19-28*)

1 ¹ Siya na di panlogian di siked ay damag ay maipanggep en Jesu Cristo ay Anak Diyos. ² Waday inbagan Diyos sin Anak na ed nabaon ay inpaisolat na en Isaias ay esa ay mamadto. Kanana,

“Dengngem, waday ibaak ay mangon-ona mo sik-a ay mangisagana sin danem. ³ Manbogaw sin lugar ay magay omili ay mangmangwani, ‘Isagana yo din danen di Apo ay omali ta say siked di danan ay pandanana.’”^a

⁴ Et natongpal di, tan nanpailas Juan ay Mamonbonyag sin lugar ay magay omili, et nangaskasaba sin en nandengdenge. Kanana, “Ibabawi yo din basbasol yo yan manpabonyag kayo ta say pakawanen Diyos din basbasol yo.” ⁵ Em-emey en sisya di omili ed Jerusalem ya din man-ili sin am-in ay ili ed Judea. Inpodpodno dan basbasol da et pag bonyagan Juan si daida sin ginawang ay Jordan.

⁶ Din badon Juan et owat inabel ay book di kamel ya kopkop di animal di bilko na. Din kankanena abe et dodon ya danom di iyokan. ⁷ Inbagbaga na sin kaipoipogaw, “Wada di nangatngato mo sak-en ay omonod. Et begew din nay kinangato na, adiak maikari ay olay mangobad sin galot di sapatos na.”^b ⁸ Danom anggoy di ibonyag ko en dakayo, ngem mo sisya pay et bonyaganas dakayo si Ispirito Santo.”

Din Nabonyagan Jesus

(*Mat. 3:13-17; Luc. 3:21-22*)

⁹ Sin timpo ay doy ay nanbonbonyagan Juan, dinmateng et si Jesus ay napo ed Nazaret ay esa ay ili sin probinsiya ay Galilea, et binonyagan Juan sisya sin ginawang ay Jordan. ¹⁰ Sin kinmaan Jesus sin danom, pag na et ilaen ed langit ay mabokbokatan ya din Ispirito Santo ay kaman kalapati ay bomabbaba enggana ay pinmatong en sisya. ¹¹ Pag wada di kali ay napod langit ay kanana en, “Sik-a di laydelaydek ay anak ko. Sik-a di kakapnekak.”

^a 1:3 Isaias 40:3 ^b 1:7 Din esa ay obla ay naidawat sin kababaan ay baa ono bag-en ed idi et kaanena din sapatos di among na mo somaa et senggop sin beey. Isonga din layden Juan ay kalien et adi na ibilang din awak na ay maikari ay mansilbi ay olay owat bag-en en Jesus.

Din Namadasan Satanas Ay Nanolisog En Jesus

(*Mat. 4:1-11; Luc. 4:1-13*)

¹²Pag et iturong din Ispirito Santo si Jesus sin lugar ay magay omili. ¹³Nantetees di si opatapolo ay agew down aben pinadapadas Satanas ay manolisog en sisya. Wada abey mankaaangat ay animal sin kad-ana, ngem laton ay wada di aanghel ay namadbadang en sisya.

Din Nanlogian Jesus Ay Nan-itdo

(*Mat. 4:12-17; Luc. 4:14-15*)

¹⁴Idi nakdeng ay naibalod si Juan, nantaoli si Jesus ed Galilea ay mangikasaba sin saged ay damag ay napo en Diyos. ¹⁵Kanana, “Dinmateng din timpo ay inkeddeng Diyos. Dandani di panturayana. Ibabawi yo ngarud din basbasol yo yan mamati kayo sin saged ay damag.”

Din Nangayagan Jesus Sin Damo Ay Papasolot Na

(*Mat. 4:18-22; Luc. 5:1-11*)

¹⁶Sin namingsan ay mandad-an si Jesus sin benget di annawa ay lebeng ay Galilea, inila nas da Simon en Andrew ay sin-iyogtan ay manabtabokol, tan say obla da. ¹⁷Kanana en daida, “Enggana ed wani, manabtabokol kayos nigay. Manbalin kayo et si pasolot ko^c ta itdoak dakayo ay mangawis si ipogaw.”^d ¹⁸Kaipayag da sin tabokol da yan nakiey da en sisya. ¹⁹Mandad-an da pay sin benget di lebeng, inilan Jesus di doway ay sin-iyogtan ay da Santiago en Juan. Nanlologan da sin bangka da ay mangisagsagana sin tabokol da. ²⁰Kaayag si Jesus en daida, et tinaynan da si ama da ya din lallalaki ay laglagboana sin bangka, et nakiey da abe en Jesus.

Din Nangipakaanan Jesus Si Anito

(*Luc. 4:31-37*)

²¹Inmey da Jesus ed Capernaum. Sin agew ay pan-ibbayan, sinenggep da sin sinagoga, et inlogin Jesus ay man-itdo. ²²Nasdaaw din kaipoipogaw sin inyat na ay nan-itdo, tan sin nan-it-itdoana, maila da ay waday turay na, ay baken say in-inyat di mamaestron di linteg. ²³Wada et sisi di lalaki ay kinapet di anito. ²⁴Kaibogaw ay nangwani, “Inayan! Jesus ay taga-Nazaret, apay nga disdistolboem dakami? Ay in mali ka aya ta dosaem dakami? Am-ammok dedan sik-a. Sik-a din nasantoan ay Anak Diyos.”

^c 1:17 Din kanana sin Griego et: *Omonod kayo...* Di laydena ay kalien et makiey da en Jesus ay pasolot na. ^d 1:17 Din kanana sin Griego et: *...ta itdoak dakayo ay manabokol si ipogaw.*

²⁵Pag bilinen Jesus din anito ay nangwani, “Igiginek mo! Taynam sisya.” ²⁶Asi et inpakedas din anito din lalaki ay sana downan pakilaladen, et pag nan taynan.

²⁷Natekeng din matan di wadas di yan nan-asibaga da en, “Wey! Anna pay dis baro ay mait-itdo! Olay aanito yan wada iman di turay na ay mamilin en daida yan komaan da.” ²⁸Siya di, naganno ay nandinamag di maipanggep en Jesus sin amin ay soli ed Galilea.

Din Nangagasan Jesus Sin Ad-ado Ay Mansakit

(Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41)

²⁹Idi binmala da Jesus sin sinagoga, nandagas da sin beey da Simon en Andrew. Nakiey abe da Santiago en Juan. ³⁰Kambaw et din katogangan Simon ay babai et binmabaktad, tan manpodpodot. Inbaga da ay dagos en Jesus. ³¹Pag somag-en si Jesus en sisya, yan intakkayana ta badangana ay bomangon. Pag et makaan din podot na, et pinakanas daida. ³²Madipos pay din agew, in-ey din omili en Jesus din am-in ay kinapet di anito ya mansaksakit. ³³Nasinop abe din am-in ay omili sin bel-ayan di beey ay kad-ana. ³⁴Et inagasana din ad-ado ay mansakit si nakalalalasi ay sakit. Pinakaana abe din ad-ado ay anito downan paginken daida, tan ammo da mo sinos sisya.

Din Nan-it-itdoan Jesus Sin Kasinasinagoga

(Luc. 4:42-44)

³⁵Sin gabis, binmangon si Jesus et inmey sin naidodolin ay lugar ta say en mankararag sisi. ³⁶Bomangon pay da Simon, en da inanaanap. ³⁷Idi dinatngan da, kanan da en sisya, “Din kaipoipogaw et an-anapen das sik-a.” ³⁸Ngem kanana, “En tako pay dedan sin nandinmang ay ilili ta say enak mangasaba abes di, tan say panggep ko ay inmalis na.” ³⁹Asi da pay manlikliked sin inil-ili ed Galilea ay mangaskasaba sin kasinasinagoga da.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansakit Si Kaeegyat Ay Sakit Di Kodil

(Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16)

⁴⁰Sin namingsan, inmey en Jesus di lalaki ay mansakit si kaeegyat ay sakit di kodil. Nandokmog en sisya ay manpakpakaasi, “Ammok ay kabaalam ay mangaan sin sakit ko mo laydem.”

⁴¹Naseg-angan si Jesus et inoyad na din takkay na ta ikapay na sin lalaki ay sana. Pag nan kanan, “Laydek, madalosan ka.” ⁴²Et nakaan ay dagos din sakit na. ⁴³Asi pinakaan Jesus sisya et dadlonan binilin ay nangwani, ⁴⁴“Adi ka idaddad-at na si olay sino ay ipogaw mo adi et emey ka ay en manpaila sin padi ta ilaena ay nakaan sakit mo. Asi ka idawat en sisya din inbilin Moses ay idaton yo en Diyos ta say pangammoan

din kaipoipogaw ay tet-ewa ay sinmigid ka.”^e ⁴⁵Ngem adi na pinati, mo adi et ena dinad-adad-at din naamag en sisya. Di nantongpalana et adi makaeey si Jesus sin il-ili tan mo et abten di nabeweg ay ipogaw, mo adi et nantetee sin naidodolin ay luglugar ay magay omili. Ngem olay mo siya di, em-emey pay dedan di kaipoipogaw sin kad-ana ay napo sin am-in ay soli.

Din Nangagasan Jesus Sin Paralitiko

(*Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26*)

2 ¹Idi inmey di piga ay agew, nantaolis Jesus ed Capernaum, et nandinamag ay wada sin beey na. ²Pag et nasinop di kaipoipogaw isdi engganas magay pantean di odom, olay sin kad-an di pantew. Idi pay inkaskasaban Jesus din kalin Diyos en daida, ³wada et di sinmawang ay nangialis paralitiko. Opat ay lalaki di nangaatayang en sisya. ⁴Asi et magay iyat da ay mangisag-en en Jesus begew sin naposek ay ipogaw, isonga insakyab da sin atep et tinekla da din odom ay atep sin patag Jesus. Asi da pay oy-oyen din dayon ay binmabaktadan di paralitiko. ⁵Sin nangilaan Jesus sin talek da en sisya, kanana sin paralitiko ay doy, “Napakawan din basbasol mo ay ib-a.”

⁶Asi et din mamaestron di linteg ay wadas di ay tinmotokdo et kanan da sin nemnem da, ⁷“Apay nga say inbaga na di? Din ipogaw ay nay et is-is-o nan awak na en Diyos. Tan sino aya di akin lebbeng ay mamakawan si basol mo adi et si Diyos et anggoy?”

⁸Ngem ammon pay dedan Jesus ay say wada sin nemnem da, et kanana, “Apay nga say nemnemnemen yo sa? ⁹Nalaklaka kayman ay kanan en, ‘Mapakawan san basbasol mo’ mo din ‘Ibangon mo, bidkingem san dayon mo ta mandan ka.’ ¹⁰Ngem mo siya sa, ibagak ngarud din naligat ta say paneknekak en dakayo ay sak-en ay Anak di Ipogaw et waday kalebbengak isnan labaw di daga ay mamakawan si basol.” Pag nan kanan sin paralitiko ay doy, ¹¹“Din ibilin ko en sik-a et ibangon mo, bidkingem san dayon mo ta somaa ka.” ¹²Pag bomangon din sana, kabidking sin dayon ay binmabaktadana, et binmala ay il-ilan da am-in. Et am-in din wadas di et nasdaaw da dowan da aben dayawen si Diyos ay mangmangwani, “Anna! Magay inil-ila takos kaman nina!”

Din Nangayagan Jesus en Levi

(*Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32*)

¹³Inmey kasin si Jesus sin benget di lebeng. Nabeweg di ipogaw ay nasinop sin kad-ana et initdoanas daida. ¹⁴Maaw-awni pay, malablabas si Jesus sin opisina ay panbaybayadan das bowis, et inila na si Levi ay

^e 1:44 Levitico 14:1-8

anak Alfeus ay tinmotokdos di. “Manbalin ka et si pasolot ko,”^f kanan Jesus. Kapika si Levi et nakiey en sisya. ¹⁵Mangmangan pay da Jesus ya din papasolot na sin beey da Levi, ad-adoy nakiokob ay mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay ipogaw. Tan ad-ado da ay nakibeweg en Jesus. ¹⁶Idi inilan di mamaestron di linteg ay Fariseo ay naiokob si Jesus sin kaman dadi ay ipogaw, kanan da sin papasolot Jesus, “Apay nga makikan sin mansingsingil si bowis ya odom ay managbasol ay ipogaw?”

¹⁷Ngem dinngen Jesus din pinoot da et kanana ay nangiarig, “Baken din nasalon-at ay ipogaw di makasapol si mangagas mo adi din mansaksakit. Adiak inmali ta enak ayagan din nalinteg ay ipogaw mo adi din nakabasol.”

Maipanggep Sin Kaitpean Di Dagaang

(Mat. 9:14-15; Luc. 5:33-35)

¹⁸Sin namingsan ay iniipten din papasolot Juan ay Mamonbonyag ya din Fafariseo di dagaang da, wada et di inmey en Jesus yan kanan da, “Din papasolot Juan ya din Fafariseo et waday agew ay pangit-itpean das dagaang da. Ngem mo din pasolot mo pay et maga. Apay?”

¹⁹Sinombat si Jesus ay nangiarig, “Mo waday mankasal, ay kanan yo aya en adi makikan din gagayyem di mangasawa ay inayagana? Mangan da met, tan eweewe mo itpe day dagaang da yan wada pay laeng din mangasawa sin kad-an da. ²⁰Ngem domateng di timpo ay maipakaan en daida din mangasawa, et siya di din pangitpean da sin dagaang da.”

Maipanggep Sin Baro Ay Initdon Jesus

(Mat. 9:16-17; Luc. 5:36-39)

²¹Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Iwed di ipogaw ay mangilkeb si baro ay lopot sin baak ay bado. Tan komsen din mailkeb et goyodena din dait, et mabisngit din nailkebana. ²²Iwed abe dedan di mangipeey si kabobbobod ay danom di obas sin nakpit ay sopot ay lalat,^g tan mo maget, mabtakan din lalat et madadael din sopot dowan aben maiwasit din danom di obas. Din kabobbobod ay danom di obas ngarud et siyat baro ay lalat di kaipay-ana.”

Maipanggep Sin Agew Ay Pan-ibbayan

(Mat. 12:1-8; Luc. 6:1-11)

²³Sin namingsan ay Sabado ay pan-ibbayan di Judio, mandad-an da Jesus sin kapaypayewan ay nas-ekan si bakakew. Yan din papasolot na et manposposngi das lames na et kotkotimen da. ²⁴Asi et wada da

^f 2:14 Din kanana sin Griego et: *Omonod ka...* Di laydena ay kalien et makiey en Jesus ay pasolot na. ^g 2:22 Din pangipay-an di Judio si danom di obas et lalat di kalding.

di Fariseo ay nangwani en Jesus, “Ilam, apay nga lablabsingen din papasolot mo din linteg tako ay Judio ay mangiparit si man-ani sin agew ay pan-ibbayan.”

²⁵ Sinongbatan Jesus ay nangwani, “Binasa yo met din inyat Ari David ya din gagait na sin dinmagaangan da. ²⁶ Sinenggep sin beey en Diyos yan ina na din tinapay ay naidaton en Diyos ay iparit di linteg ay kanen di baken padi.^h Ngem kinana pay dedan et inbingayana abe din kakoyog na. Naamag na sin madama ay Kangatoan ay Padi si Abiatar.” ²⁷ Pag ipaanongos Jesus, “Adi pinarsuan Diyos di ipogaw para sin agew ay pan-ibbayan mo adi et inkeddeng Diyos di agew ay pan-ibbayan para si ipogaw. ²⁸ Isonga sak-en ay Anak di Ipogaw di akin lebbeng sin mabalin ay maam-amag sin agew ay pan-ibbayan.”

Din Lalaki Ay Nakingking Di Esay Takkay Na

(*Mat. 12:9-14; Luc. 6:6-11*)

3 ¹ Inmey kasin si Jesus sin sinagoga et sinenggep. Wada et sidi di lalaki ay nakingking di takkay na. ² Wada abe di mangisisin-eng en Jesus mo agasana din lalaki ay doy sin agew ay pan-ibbayan, tan an-anapen day ipabasol da en sisya ta way pangidaruman da. ³ Kanan Jesus sin sana ay nakingking di takkay na, “Omali ka sin sangoanan mi.” ⁴ Asi pag kanan Jesus en daida, “Sinoy ipalobos di linteg tako ay amagen tako sin agew ay pan-ibbayan? Ay amagen din siged ono din lawa? Ay isalakan di ib-a ono peslen?” Ngem ginmiginek da. ⁵ Manbonget si Jesus sin nangisisin-engana en daida. Mansakit abe di nemnem na begew sin makenteg ay nemnem da. Pag na et kanan sin nakingking di takkay na, “Oyadem san takkay mo.” Inoyad na et dadlon nailatonan. ⁶ Siya di, kinmaan din Fariseo et en da nakitolag sin papasolot Ari Herod mo intoy iyat da ay mamse en Jesus.

Din Inmeyan Di Kaipoipogaw Sin Benget Di Lebeng

⁷ Asi et kinmaan da Jesus ya din papasolot na isdi et inmey da sin benget di lebeng. Nabeweg di ipogaw ay inmonod en daida ay napod Galilea. Ad-ado abe di napo ed Judea, ⁸ Jerusalem, sakop di Idumea, demang di ginawang ay Jordan, ya napo ed Tiro ya Sidon ya din linak-am da. Inmey da en Jesus, tan dindinngge da din am-in ay inam-amag na. ⁹ Begew sin kaad-adon di ipogaw, inbaga na sin papasolot na ay en da man-as bangsa ay tomokdoana tan into et mo ipiten di kaipoipogaw sisya. ¹⁰ Tan ad-ado di inagasana, isonga din deday sakit na et inalibongbongan das sisya ta say giwiten da koma. ¹¹ Din iipogaw abe ay kinapet di aanito, sin nangil-ilaan da en Jesus, nanyakyakog-ong

^h 2:26 Levitico 24:9; 1 Samuel 21:1-6

da ay mandokmog sin sangoanana downan aben pakilkilaladen di aanito ay nangwani, “Sik-a di Anak Diyos!”¹² Ngem dadlon inbilbilin Jesus en daida ay adi da ibagbaga di maipanggep en sisya.

Din Namilian Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Aapostol

(Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16)

¹³Pag mantikid si Jesus sin kadondontogan. Inayagana din ipogaw ay laydena, et inonod das sisya. ¹⁴Somawang da pay, yan pag nan dotokan di sinpo ya dowa.ⁱ Kanana en daida, “Pinilik dakayo ta makitee kayo en sak-en ya ta ibaa dakayo ay mangaskasaba. ¹⁵Iyaak abes dakayo si kalebbengan ay mangipakaan si aanito.” ¹⁶Naey di ngadngadan din dinotokana: si Simon (ay bindayan Jesus si Pedro), ¹⁷din dowa ay anak Zebedeo ay da Santiago en Juan (ay bindayan Jesus si Boanerges, laydena ay kalien, kaman kido), ¹⁸si Andrew, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago ay anak Alfeus, si Taddeus, si Simon ay makwani en Patriota tan insakit na din ili da, ¹⁹ya si Judas Iscariot ay nanglipot en sisya.

Si Jesus Ya Si Beelzebul

(Mat. 12:22-31; Luc. 11:14-23)

²⁰Pag dan somaa. Asi et nasinop kasin di kaipoipogaw et magay wayan da Jesus ay mangan. ²¹Idi nadamag din aag-i na, nanlobwat da ta en da ton-oden, tan wada da di mangmangwani en naboge sisya. ²²Wada abe di mamaestron di linteg ay napod Jerusalem ay nangnangwani, “Kinapet Beelzebul sisya. Din doy ap-apon di aanito di nangidawat en sisya si panakabalina ay mangipakpakaan si aanito.” ²³Siya di, inayagan Jesus daida yan kanana ay nangiarig, “Intoy iyat Satanas ay mangipakaan sin awak na? ²⁴Mo man-asigobat din kaipoipogaw sin esa ay ili, madadael din ili ay doy. ²⁵Siya abe sin pamilya, mo man-iibaw da, mansisian da. ²⁶Iso na abe en Satanas. Mo pakpakaanena din iib-a na ay anito, laydena ay kalien ay ib-ibawenas daida, et awni et maga di panturayana. ²⁷Maiarig si Satanas si mabikas ay ipogaw, tan magay makasgep sin beey na ta akewena din bonag na mo adi na baloden omonas sisya. Asi mabalin ay itagtag na din bonag na.

²⁸“Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mabalin ay mapakawan di olay sino ay basol di ipogaw ya olay sino di ibaga na ay mangipalawlawas odom. ²⁹Ngem din mangipalawlawaya pay sin Ispirito Santo et adi polos mapakawan basol na, tan say basol na di ay eng-enggana.” ³⁰Say kanan Jesus di, tan inbagbaga da ay kinapet di anitos sisya.

ⁱ 3:14 Din naitapi sin odom ay manuskrito sin Griego et: *sinpo ya dowa ay nginadanana si aapostol.*

Si Inan Jesus Ya Din Aag-i Na
(*Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21*)

³¹Pag somawang si ina na ya din aag-i na sin beey ay kad-ana et inpaayag da. ³²Isonga din kaipoipogaw ay tinmotokdo ay nanglililikob en sisya et kanan da, “Si inam ya din aag-im et wada da sin bel-ayan ay ipaay-ayag daka.”

³³Kanan Jesus, “Aw pay dedan, ngem wada pay di odom ay ibilang ko ay inak ya aag-ik.” ³⁴Il-ilaena pay din tinmokdotokdo ay doy, kanana, “Da naey si inak ya aag-ik, ³⁵tan din mangamag sin layden Diyos et daida di maibilang ay inak ya aag-ik.”

Din Lalaki Ay En Nansapowak
(*Mat. 13:1-9; Luc. 8:4-8*)

4 ¹Sin namingsan, en kasin nan-itdos Jesus sin benget di annawa ay lebeng. Gapo ta nabeweg di ipogaw ay nangal-alibongbong en sisya, en tinmokdo sin bangka down pay nantetee din kaipoipogaw sin benget di lebeng. ²Ad-adoy initdo na en daida ay man-iar-arig. Sin nan-it-itdoana, kanana, ³“Dengngen yo. Sin namingsan, wada di esay ipogaw ay en nan-isapowak si bin-i sin nom-a na. ⁴Idi insapsapowak na din bin-i, naekdag di odom sin danan et tintinpek di tititit. ⁵Din odom ay insapowak na et naekdag da sin kabatbatoan. Gapo ta naisasapew di lota na, kasimit da. ⁶Ngem idi kinmayang din agew, nay-osan ya nakpit da, tan kolang di lamot da. ⁷Din odom abe et naekdag da sin kapagpagatan, ngem asi et nakigabay di papagat et insengan da din momola, isonga adi da nanlames. ⁸Ngem din odom pay et naekdag da sin siged ay lota, pag da et gomabay yan nanlames da. Waday nanlames si sagsisin-gasot, waday sag-eenemapolo, ya wada abey sagtotolonpo.” ⁹Inpaanongos Jesus ay nangwani, “Dakayo ay manmanngge, nemnemen yo san dinngge yo.”

Din Olog Di Pangarig Maipanggep Sin Nansapowak
(*Mat. 13:10-23; Luc. 8:9-15*)

¹⁰Idi kinmaan din kaipoipogaw, pag omasag-en din sinpo ya doway ay pasolot Jesus ya di odom ay nakikiey en daida yan pooten da en sisya maipanggep sin olog di papangarig. ¹¹Kanan Jesus, “Dakayo di nangidawtan Diyos si gondaway ay mangammo sin adi naipaammo ed idi maipanggep sin panturayana, ngem din odom ay ipogaw pay et pangarig anggoy di madaddad-at en daida, ¹²ta say olay mo il-ilaen da, adi da maimatonan, yan olay mo dengdengngen da, adi da maawatan tan into et mo sagongen das sak-en ta agasak si daida.”^j ¹³Pag kanan Jesus en daida,

j 4:12 Isaias 6:9-10

“Ay adi yo maawatan din pangarig ay nay? Mo siya di, intoy iyat yo pay ay mangawat si odom ay pangarig? ¹⁴Din olog di pangarig et siya na. Din bin-i ay naisapowak et siya di din kalin Diyos. ¹⁵Din natekdag sin danan et maiarig dadi sin ipogaw ay mannge si maipanggep sin panturayan Diyos. Asi et emey si Satanas ay dagos et kaanena sin nemnem da din kali ay dinnge da. ¹⁶Din natekdag abe sin kabatbatoan et siya dadi din ipogaw ay manragragsak ay nangawat sin kalin Diyos sin nanngan da. ¹⁷Ngem adi linmamot din kali sin nemnem da, isonga mo domteng di ligat ono mapaligatan da begew sin nangawatan da sin kalin Diyos, adi da itoloy ay mamati mo adi et dokogan da ay dagos din pammati da. ¹⁸Din natekdag abe sin kapagpagatan et siya dadi din manmannge sin kalin Diyos, ¹⁹ngem masangaw da sin pandandanagan ya bomaknangan da, isonga mas-engan din kali ay dinnge da et adi malamsan. ²⁰Din natekdag pay sin siged ay lota et siya dadi din manmannge sin kalin Diyos down da aben maawatan, et waday pantongpalan din kali sin biyag da. Waday at-atik di pantongpalana, waday namnamona ya wada abey ad-ado.”

Din Pangarig Ay Maipanggep Sin Silaw

(Luc. 8:16-18)

²¹Kanan aben Jesus ay nangiarig, “Ay wada aya di maneteng si silaw ta asi na sakoboan si palanggana ono ipeey na sin dallem di katri? Ipatang na adi! ²²Iso na sin in-ar-arig ko, tan am-in din naitatabon ono adi naammoan ed wani et maammoan ya mailawag sin tapin di agew. ²³Dakayo ay manmannge, nemnemen yo san dinnge yo.” ²⁴Pag intoloy Jesus ay nangwani, “Esten yo ngarud ay manmannge sin ibagbagak, tan mo say iyat yo di, ad-ado abey maawatan yo, yan wada pay di itapin Diyos sin pangawat yo. ²⁵Tan din ipogaw ay mangikaskaso sin dengdenggena et mataptapian din pangawat na, ngem din adi mangikaskaso et mamaiwed din olay at-atik ay naawatana.”

Din Inyat Di Naisapowak Ay Ginmabay

²⁶Wada abey esa ay pangarig ay dinad-at Jesus. Kanana, “Din panturayan Diyos et maiarig si esay lalaki ay en nangsek sin bangkag na. ²⁷Maseyep sin labi yan bomangon sin agsapa down pay somimsimit ya gomabgabay din inis-ek na. Ngem di iyat na ay gomabgabay et adi na ammo. ²⁸Tan gomabay pay dedan din mola. Somimit, pag manliton et pag manbala. ²⁹Idi naom, pag nan en anien.”

Din Kaiarigan Di Panturayan Diyos

(Mat. 13:31-33; Luc. 13:18-19)

³⁰Pag kanan Jesus, “Sino ngata di pangiarigak sin panturayan Diyos? Sinoy iso na? ³¹Maiarig si esa ay bin-in di mostasa ay siya na

din kakitkittoyan sin am-in ay bin-i isnan labaw di daga. ³²Ngem mo mais-ek, gomabay ay manbalin si kakayangan si am-in ay natnateng.^k Manpanga abe si anando, et mabalina ay man-obong di titit sin nalidoman ay panga na.”

³³Ad-adoy pangarig ay inos-osal Jesus sin nangikaskasabaana sin kalin Diyos en daida. Initdoanas daida insigon di kabaelan da ay mangawat. ³⁴Maga di init-itdo na en daida ay adi mandaddad-at si pangarig, ngem mo ang-anggo na ya din papasolot na, inlawlawag na am-in en daida.

Din Nangipaginkan Jesus Sin Dagem Ya Dalloyon

(*Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25*)

³⁵Idi madipipos din agew, kanan Jesus sin papasolot na, “Man-agadang tako.” ³⁶Pag da et manlogan sin bangka ay nanlologanan Jesus et tinaynan da din kaipoipogaw. Wada abey odom ay bangka ay nakiey en daida.

³⁷Siya et di kadateng di mapges ay dagem et sepyasepyatan di dalloyon din bangka et nganngani ay malned da. ³⁸Ngem kambaw et naseseyep si Jesus ay nanpopongan sin likod di bangka. Binangon din papasolot na ay nangwani, “Apo maestro, ay adi ka pagan-ano ay matey tako?”

³⁹Pag bomangon et bilinena din dagem ay nangwani, “Somaldeng ka.” Kanana abe sin dalloyon, “Gominek kayo.” Pag somaldeng din dagem yan gominek abe din dalloyon. ⁴⁰Pag kanan Jesus sin papasolot na, “Apay nga emegyat kayo? Apay nga magay talek yo?”

⁴¹Peteg di egyat da am-in et nan-asibaga da, “Sino di kaipogaw nina? Kambaw olay dagem ya dalloyon et patien day ibaga na!”

Din Lalaki Ay Taga-Gerasa Ay Kinapet Di Kaanianito

(*Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39*)

5 ¹Intoloy da Jesus ay mangagadang sin lebeng enggana ay somanglad da sin sakop di Gerasa.¹ ²Pag komaan si Jesus sin bangka. ³Wada et sidi di nantetee sin liliyang ay kamposanto ay esay lalaki ay kinapet di kaanianito. Maga di makabalod en sisya olay mo kadina di ibalod da. ⁴Tan namin ado ay kinadkadinaan dan takkay ya siki na, ngem kasokposokpot sin kadina sin takkay na ya dadaelena din wada sin siki na. Maga abe di makatengel en sisya, tan palalo di bikas na. ⁵Inagew ya linabi, manlikliked sin liliyang ya kadondontogan ay mankilkilalad ya gedgedgedena din awak nas bato.

⁶Idi tinamang nas Jesus, nanagtag ay napo sin kad-an di liliyang ay en mangabat, et nandokmog sin sangoanana. ⁷Pag nan kanan

^k 4:32 Din kalasin di mostasa ay mais-ek sin ilin di Judio et daktadake mo din mais-ek sinan Pilipinas. Din kakayangan et emey ay sinpo ya doway ay piya. ¹ 5:1 Din naisolat sin odom ay manuskrito ay ngadan di ili ay nay et *Gadara* ono *Gergesa*.

ay mangibogaw, “Ay Jesus, Anak di Kangatoan ay Diyos, apay nga domisdistolbo ka? Ibayos mon Diyos ta adi ka domosdosa!”⁸ Siya di din inbaga na, tan enggay inbilen Jesus, “Sik-a ay anito, taynam sa!”

⁹Pag pooten Jesus en sisya, “Sinoy ngadan mo?”

“Linibolibo,” kanana, “tan ad-ado kami.”¹⁰ Pag nan ipidwapidwa ay man-ad-adawag en Jesus ta adi na pakaanen daida sin ili ay doy.

¹¹Wada et di kabisabisaang ay lomanoblob sidi sin matikid, ¹²isonga nanpakpakaasi din aanito ay mangwani, “Itay-on mo kod ta en kami komapet sin kabisabisaang ay doy.”

“Aw adi,” kanana. ¹³Isonga pag dan taynan din lalaki et en da kinmapet sin bibisaang. Pag tomanagtag din bibisaang ay namallalong et pag dan maekgas sin lebeng et nalned da. Din kabibilang di bisaang et emey ay doway ay libo.

¹⁴Mo din nangibanbantay sin kabisabisaang, katagtag da sin ili da ya sin nandinmang ay lugar ta en da ipadamag sin man-ilis di. Isonga din kaipoipogaw et en da inila mo sinoy napasamak. ¹⁵Somawang da pay sin kad-an da Jesus, dinatngan da din lalaki ay tinaynan di kaanianito ay tinmotokdo ay nanbabado ya sinmigid di nemnem na. Et inmegyat da am-in. ¹⁶Pag kasin dad-aten din nangilas napasamak sin doy lalaki ya kabisabisaang. ¹⁷Et inlogi da ay nanpakpakaasi en Jesus ta komaan sin ili da. ¹⁸Somaksakyab si Jesus sin bangka yan dowan aben manpakpakaasi din lalaki ay tinaynan di aanito ta makeey koma en sisya. ¹⁹Ngem inandiyan Jesus ay nangwani, “Olay somaa ka sin gagait mo ta en ka dad-aten din am-in ay inamag di Apo ay naneg-ang en sik-a.” ²⁰Pag komaan din lalaki ay doy, et nanlikeliked sin sakop di Sinpo ay Siyodad ay mangibagbaga sin inamag Jesus en sisya. Et nasdaaw di am-in ay ipogaw.

Din Anak Jairus Ya Din Babai Ay Nangiwit Sin Tak-ep Di Badon Jesus (*Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56*)

²¹Sin nangagadangan kasin Jesus ay mantaoli sin demang na, inalibongbongan di ad-aad-ado ay ipogaw. ²²Pag et somawang di pangolon di sinagoga ay manngadan si Jairus. Idi inila nas Jesus, nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanana. Nanpakpakaasi ay nangwani, ²³“Dandani ay matey din anak mi ay babai. Omali ka paabe ta kapayem sisya ta say mailatonan et matago.” ²⁴Isonga nakiey si Jesus en sisya. Inmon-onod abe di nabeweg ay ipogaw, et mansisinokikit da ay manag-en en Jesus.

²⁵Wada et di babai ay adi katkatdok di manbolos ay dada na si sinpo ya doway ay tawen. ²⁶Peteg ay nanligligat sin ad-ado ay nangag-agas en sisya, et enggay nagastoon. Ngem adi nailatonan mo adi et nasepsep din sakit na. ²⁷Nadamag na di maipanggep en Jesus, et nansokikit sin

kaipoipogaw ta omasag-en sin edegana. Pag nan giwiten din bado na. ²⁸Tan kananas nemnem na, “Olay mo owatak giwiten koma din bado na, mailatonanak.”

²⁹Siya et di sinmaldeng ay dagos din manbolos ay dada na, et linikna na ay nakaan din sakit na. ³⁰Pag et manwingi si Jesus ta sagongena din kaipoipogaw, tan dinlaw na ay waday binmela ay panakabalin en sisya. Pag nan kanan, “Sinoy nangiwit sin badok?”

³¹Asi et kanan din papasolot na, “Il-ilam met dedan ay ad-ado di ipogaw ay managsagid en sik-a. Ay pootem pay laeng mo sino di nangiwit sin badom?” ³²Ngem nanmokmokilang pay dedan si Jesus ta ilaena mo sino. ³³Gapo ta ammon din babai din naamag en sisya, inmasag-en en Jesus ay manpayegpeg si egyat na et manyakog-ong ay mandokmog sin sangoanana. Pag na et ipodno en sisya din am-in ay naamag.

³⁴Pag kanan Jesus, “Anak ko, begew din talek mo, nailatonan ka. May, emey ka ay natalna di nemnem mo. Laton ay adi mantaoli san sakit mo.”

³⁵Deda ay mankalkali si Jesus down et somawang di napo sin beey en Jairus ay nangibaga en sisya, “Olay adi tako sangsangawen pay laeng san maestro, tan natey san anak mo.”

³⁶Ngem adi pagan-anon Jesus din inbaga da en Jairus mo adi et kanana en sisya, “Adi ka emeg-egyat. Basta mamati ka.” ³⁷Et maga di intay-on Jesus ay makiey en sisya malaksig si Pedro ya din sin-iyogtan ay da Santiago en Juan. ³⁸Idi sinmawang da sin beey en Jairus, inilan Jesus din manngalawngaw ay kaipoipogaw ay man-an-anog-og ya manpilpilalak. ³⁹Senggep pay si Jesus, kanana, “Apay nga manngalngalawngaw ya man-og-oga kayo? Din balasang ay nay et adi natey, naseseyep et anggoy.”

⁴⁰Pag dan siniyesiyekan sisya. Isonga inpabala nas daida am-in. Asi na ayagan din nakin anak ya din papasolot na et senggep da sin kowarto ay kad-an di balasang. ⁴¹Intakkayan Jesus sisya yan kanana sin kali da, “Talita kom.” Di olog na et: “Balasang, bomangon ka.” ⁴²Kabangon tet-ewa yan mandan. (Din balasang ay doy et mantawen si sinpo ya dow.)

Palalo ay nasdaaw da. ⁴³Ngem dadlon inbilin Jesus ay adi da polos ap-apaten din doy ay naamag si olay sino ay ipogaw. Pag nan ibaga ay pakanen da din balasang.

Din Nanigaan Da En Jesus Ed Nazaret

(*Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30*)

6 ¹Pag komaan da Jesus ya din papasolot na sidi et inmey da sin ili ay nadakdak-ana. ²Domateng pay din agew ay pan-ibbayan di Judio ay Sabado, en nan-itdos Jesus sin sinagoga. Et ad-ado di nasdaaw sin nanngaan da et kanan da, “Intoy nangaan ninas nemnem na? Intoy nangaanas laing na? Intoy iyat na pay ay mangamag si milagro? ³Ay

baken si naey aya din karpintiro ay anak Maria? Ay baken da Santiago, Jose, Judas ya si Simon din aag-i na? Din aag-i na abe ay babai et man-ili da met laeng isna.” Isonga nasnit da en sisya et adi da namati.

⁴Asi na et kanan en daida, “Maga di mamadto ay bigbigen di kailiana, toton-od na ya pamilya na, ngem bigbigen da met sin odom ay ili.” ⁵Atatik di mansakit ay kinapay Jesus ay inagasana, ngem magay inyat na ay nangamag si ad-ado ay milagro sisi. ⁶Et nasdaaw begew sin adi da namatian en sisya.

Din Nangibaaan Jesus Sin Sinpo Ya Dowa Ay Pasolot Na

(Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6)

Pag en manliklied si Jesus sin kailili ay man-it-itdo. ⁷Asi na ayagan din sinpo ya dowa ay pasolot na ta ibaa nas daida ay sagdodowa. Inyaanas daida si kalebbengan ay mangipakaan si aanito ⁸yan tinogonas daida ay nangwani, “Iwed di itaktakin yo sin pandad-anan yo, sokod anggo. Adi kayo man-itaktakin si makan, sangi, ya pilak. ⁹Mabalin ay mansinilas kayo, ngem adi yo pantaktak-eppen di bado yo. ¹⁰Mo emey kayo si esa ay ili ya waday mangayag en dakayo sin beey na, isdi di pantean yo engganas taynan yo din ili ay doy. ¹¹Ngem mo waday ili ay emeyan yo yan adi da awaten dakayo ya sigaan da abe ay mannge sin ibagbaga yo, taynan yos daida, et sin komaanan yo, pokpokan yo din dapan yo ta say pangammoan da ay makaoway da sin dosa da.”

¹²Pag manlobwat din papasolot na et en da inkaskasaba sin kaipoipogaw ay ibabawi da koma din basbasol da. ¹³Pinakaan da di ad-ado ay anito ay kinmapet si ipogaw, et inap-aplosan das lana di ad-ado ay mansakit et nailatonan da.

Din Nateyan Juan Ay Mamonbonyag

(Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9)

¹⁴Nadamag Ari Herod^m ed Galilea din inam-amag da Jesus, tan nandinamag di ngadan Jesus sin kailili. Waday nangwani en, “Si naey si Juan ay Mamonbonyag ay natago kasin. Siya di din gapo ay wada en sisya di panakabalin ay mangam-amag en dana ay nakaskasdaaw.” ¹⁵Din odom abe et kanan da en si Elias ay natago kasin, ya din odom pay et kanan da, “Mamadto na ay kaman din mamadto ed nabaon.”

¹⁶Ngem sin nanngaan Ari Herod sin inam-amag Jesus, kanana, “Din ipogaw ay doy et si Juan ay Mamonbonyag ay inapopotok di toktok na. Kambaw natago kasin!” ¹⁷Say kanan Herod na begew sin napasamak

^m **6:14** Si Herod ay nay et Herod Antipas ay anak din Herod ay ari sin kamoyang Jesus. Din kosto ay titolo na et tetrarco, ngem sin pannemnem di taga-Roma ay nangisolatan Marcos, kaman ari di saad na.

ed idi. Tan inpadpap nas Juan ya inpabalod na ay nakakadinaan begew sin namagbagaan Juan en sisya. Tan si Herod et inasawa na din aydo na ay si Herodias ay asawan iyogtana ay si Felipe. ¹⁸Et inpidwapidwan Juan ay nangwani en kontran di linteg ay asawaena din asawan iyogtana. ¹⁹Isonga malmaliget si Herodias en Juan et laydena ay ipapses sisya, ngem adi na kabaelan. ²⁰Tan emegyat si Herod en Juan et sinalsalaknibana, tan ammo na ay nalinteg ya nasantoan ay ipogaw sisya. Naligat di pannemnem na sin nannanngena en sisya, ngem laydena pay dedan ay dengdengnen din ibagbaga na.

²¹Domateng pay din agew ay naianakan Herod, inpaayag na din oopisyal ya ap-on di soldado ya din waday kabigbigana ed Galilea ta say makiragsak da en sisya. Et siya nan gondaway Herodias ay nangipapse en Juan. ²²Tan sinengep din balasang ay anak Herodias sin kad-an da Herod ya din inayagana et nansala. Palalo ay ginan-ganas da din nansalaana, isonga kanan Herod en sisya, “Sinoy laydem? Ibagam ta idawat ko en sik-a.” ²³Insapata na abe ay kanana, “Olay mo sinoy kedawem, olay din kagodwan di panturturayak et idawat ko en sik-a.”

²⁴Pag bomala din balasang et ena pinoot en ina na, “Sinoy kedawek?” “Din toktok Juan ay Mamonbonyag,” insongbat ina na.

²⁵Pag dalasen din balasang ay mantaoli en Ari Herod yan kanana en sisya, “Laydek ay paialim ay dagos din toktok Juan ay Mamonbonyag ay maipeey si palato.”

²⁶Peteg ay mansakit nemnem Herod sin nanngenas di, ngem gapo ta nansapata sin sangoanan di ad-ado ay inayagana, mabain ay adi manongpal sin inkari na en sisya. ²⁷Isonga inbaa na ay dagos di esa ay soldado ta ena alaen din toktok Juan. Inmey din soldado sin balodan et pinotoana din toktok na. ²⁸Pag nan ipeey si palato et in-ey na sin balasang ay en nangidawat en ina na. ²⁹Idi nadamag din papasolot Juan din nay naamag, en da ina din awak na et en da inponpon.

Din Namakanan Jesus Sin Kaipogaw Ay Nasurok Si Lima Ay Libo
(*Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Jn. 6:1-14*)

³⁰Nantaoli din aapostol, et inbaga da en Jesus din am-in ay inam-amag ya init-itdo da. ³¹Pag nan kanan, “Emey tako si esa ay naidodolin ay lugar ay maang-anggay tako ta way iyat tako ay man-illeng si sinkaattikan.” Tan mansinoskat di emey sin kad-an da et magay waya da ay mangan. ³²Et nanlogan das bangsa ay inmey.

³³Ngem ad-ado di nangimaton en daida sin nanlobwatan da. Nanagtag da ay napo sin inil-ili et nangon-ona da sin emeyan da Jesus. ³⁴Idi sinmanglad da Jesus et kinmaan da sin bangsa, inila na din ad-ado ay ipogaw, et naseg-angan en daida, tan kaman dan karnero ay iwed di mangay-ayowan en daida. Pag na et ilogi ay mangitdo en daida si ad-ado

ay banag. ³⁵Idi masmasdem, inmey din papasolot na en sisya et kanan da, “Nay met ay enggay masmasdem yan naidodolin isna. ³⁶Ibagam sin ipogaw ta en da manlakos kanen da sin naisasag-en ay il-ili.”

³⁷Ngem kanan et Jesus en daida, “Olay dakayo di mamakan en daida.”

Pag dan kanan, “Ay laydem ay kalien en dakami di manlakos tinapay ay manbanol si pigay liboⁿ ta ipakan mi en daida?”

³⁸Pinoot Jesus, “Pigay tinapay yo? En kayo ilan.”

Idi en da pay inila, kanan da en, “Lima ay tinapay ya doway ay piskaw di wada.”

³⁹Pag nan ibilin ay patokdoen da ay matopotopog din kaipoipogaw sin logam. ⁴⁰Et natopotopog da ay tinmokdo, waday sagsisin-gasot ya saglilimapolo. ⁴¹Pag alaen Jesus din lima ay tinapay ya doway ay piskaw, et tinangad na ed langit ay nan-iyaman en Diyos. Asi na pag kinittoyen et indawat na sin pasolot na ta iwawwat da sin kaipoipogaw. ⁴²Nangan da amin et nabsog da. ⁴³Olnongen da pay din nabay-an, sinpo ya doway ay baskit di napay-an sin namekmek ay makan. ⁴⁴Di kabibilang di nankakay ya babbaro ay nangan et emey ay lima ay libo.

Din Nandanan Jesus Sin Labaw Di Danom

(*Mat. 14:22-33; Jn. 6:16-21*)

⁴⁵Pag panloganen Jesus ay dagos din papasolot na sin bangka ta omagadang da ay mangon-ona ed Betsaida downan pasaaen din kaipoipogaw. ⁴⁶Idi inpasaa nas daida, nantikid sin dontog ay en mankararag. ⁴⁷Idi nalabi, wada pay laeng si Jesus sin dontog ay es-esa na downan pay din bangka ay nanloganen di papasolot na et wada sin gawan di lebeng. ⁴⁸Idi inosdonganas daida, inila na ay maligligatan da ay mangipadan sin bangka, tan maiab-abet din dagem.

Gomabgabis pay, nanballalong si Jesus yan nandan sin labaw di danom ay omasag-en en daida. Linabsana komas daida, ⁴⁹⁻⁵⁰ngem sin nangilaan da en sisya ay mandad-an sin labaw di danom, peteg di egyat da am-in et nankilad da, tan kanan da en banig. Kakali si Jesus en daida et kanana, “Laton! Sak-en na. Adi kayo emegyat!” ⁵¹Pag somakyab sin bangka, et ginminek din dagem. Palalo ay nasdaaw din papasolot na, ⁵²tan olay mo inila da din nangipaadoana sin tinapay, adi da naawatan din laydena ay kalien maipanggep sin panakabalina, tan makenteg pay laeng di toktok da.

Din Nangagasan Jesus Sin Mansaksakit Ed Gennesaret

(*Mat. 14:34-36*)

⁵³Idi nakaagadang da pay ya sinmanglad da sin sakop di Gennesaret, intaked da din bangka sin benget di lebeng. ⁵⁴Pag dan komaan sin

ⁿ 6:37 Din kanana sin Griego et: *doway gasot ay denario*. Di esa ay denario et banol di poldiya.

bangka. Inmatonan ay dagos din nangila en Jesus, ⁵⁵et dalasen da ay emey sin nandinmang ay il-ili ta say dayonan da din mansaksakit ay mangiabat en Jesus olay mo intoy inammoan da ay kad-ana. ⁵⁶Et olay mo intoy in-inmeyan Jesus, dadakke ay ili ono barbaryo ono kinittoy ay sityo, iniis-ed da din mansaksakit sin markitan ay emeyana. Et nanopkakaasi da ay giwiten koma din mansakit olay owat din gayadan di bado na. Et am-in ay nangiwit et nailatonan da.

Din Kaitkenan Di Init-itdon Di Fafariseo Sin Linteg Diyos

(*Mat. 15:1-9*)

7 ¹Sin namingsan, wada di Fafariseo ya mamaestron di linteg ay inmey sin kad-an Jesus ay napo ed Jerusalem. ²Inila da ay mangmangan di odom ay papasolot Jesus ay kadodogis pay laeng di takkay da, laydena ay kalien, adi da inonodan din kosto ay iyat di manbo ay inbilin di Fariseo. ³Tan din Fafariseo ya siya abe din odom ay Judio et on-onodan da din ogali ay tinawid da sin ap-apo da ay adi da mangan mo adi da manbo ay kosto agan-o. ⁴Mo napo da abe sin markitan, adi da mangan mo adi da walsian on-ona din awak das danom.^o Ad-ado pay di ogali ay tinawid da sin ap-apo da ay kaman din iyat da ay mangowas si tasa, takori ya banga ay gambang. ⁵Isonga din doy ay Fafariseo ya mamaestron di linteg et pinoot da en Jesus, “Apay nga adi on-onodan din papasolot mo din ogali ay tinawid tako sin aap-o tako? Sana met ay mangmangan da yan adi da inonodan agan-o din kosto ay iyat di manbo.”

⁶Sinongbatan Jesus yan kanana, “Tet-ewa din nay kanan Diyos ay inpadton Isaias maipanggep en dakayo ay kanana,

‘Dana ay ipogaw, daydayawen das sak-en sin kali da, ngem addawi di nemnem da en sak-en. ⁷Magay silbin di panaydayawan dan sak-en, tan din it-itdo da ay owat bilbilin di ipogaw et kanan da en bilbilin ko.’^p

⁸Et tet-ewa ay am-amagen yo nan insolat Isaias, tan binaybay-an yo din linteg Diyos ta say onodan yo din ogalin di ipogaw.”

⁹Pag intoloy Jesus ay nangwani, “Nalaing kayo kayman dedan ay mangiaw-awan sin linteg Diyos ta say onodan yo din ogali yo. ¹⁰Tan din inpaisolat Diyos en Moses et kanana, ‘Dayawem da amam en inam,’^q et ‘Mo waday mangipalawlawwa en ama na ono en ina na, masapol ay matey.’^r ¹¹Ngem din it-itdo yo et natken. Tan kanan yo en mo waday ibadang koman di ipogaw en ama na ono en ina na, olay mo adi na idawat. Basta

^o 7:4 Din naisolat si odom ay manuskrito sin Griego et *Mo wada abey minarkit da, adi da mangan mo adi da walsian on-ona si danom.* ^p 7:7 Isaias 29:13 ^q 7:10 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

manpambal en daida ay mangwani, 'Din ibadang ko koma en dakayo et korban, laydena ay kalien, enggay inkarik ay maidaton en Diyos.' ¹²Et mo say kanana di, iparit yo ay eng-enggana din pangibadangana en da ama na en ina na. ¹³Begew sin sana ay ogali ay it-itdo yo sin kaipoipogaw, nanbalinen yo dandama ay magay silbin din kalin Diyos. Et ad-ado di am-amagen yo ay kaman nina," kanan Jesus en daida.

Din Mangipakadodogis Si Ipogaw
(*Mat. 15:10-20*)

¹⁴Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw yan kanana en daida, "Dengngen yo am-in na ta say maawatan yo. ¹⁵Baken din ipasgep di ipogaw sin tepek na di mangipakadodogis en sisya mo adi et din ipabala na sin tepek na. ¹⁶Dakayo ay manmanngge, nemnemen yo san dinngge yo."

¹⁷Idi tinaynan Jesus din kaipoipogaw et sinenggep sin beey, inbagan din papasolot na ay iolog na koma din in-arig na. ¹⁸Kanan Jesus, "Dakayo abe, ay adi yo pay laeng maawatan? Ay adi yo ammo ay din ipasgep di ipogaw sin tepek na et baken say mangipakadodogis en sisya? ¹⁹Tan din emeyana et baken din nemnem na mo adi din eges na et pag bomala." Sin nangwanian Jesus sidi, laydena ay kalien ay mabalin ay kanen tako di am-in ay makan. Baken basol.

²⁰Pag itoloy Jesus ay nangwani, "Din ipabalan di ipogaw sin nemnem na et say mangipakadodogis en sisya. ²¹Tan din nemnem di ipogaw di kapoan di am-in ay lawa ay panggep. Et din lawa ay panggep di mangiturong si ipogaw ay mangamag si lawa ay kaman dana: manaag si bakenan asawa, mangakew, manpese, makikamalala, ²²man-gamgam si bakenan oka, mamaligat si ib-a na, mangietek si ib-a na, naalas ay ogali, apos, mangipalawlaw si ib-a na, mangingato si awak na, ya adi mangosal si nemnem na. ²³Am-in dana et mapo das nemnem di ipogaw, et siya dadi di mangipakadodogis en sisya."

Din Talek Di Esa Ay Babai Ay Taga-Canaan
(*Mat. 15:21-28*)

²⁴Pag komaan si Jesus sidi et inmey sin sakop di Tiro ya Sidon. Nantee si esa ay beey ay dinatngana, et laydena ay adi maammoan ay wadas di, ngem naammoan pay dedan. ²⁵Wada et di babai ay kinapet di anito din anak na ay balasang. Sin nannggeana ay wadas Jesus sidi, dinalas na ay emey sin kad-ana. Nanyakog-ong ay nandokmog sin sangoanana, ²⁶et nanpakpakaasi ta pakaanena din anito ay kinmapet sin anak na. Din babai ay nay et naianak ed Fenicia ay sinakop di Syria et Griego di kali na. ²⁷Asi et kanan Jesus ay nangiarig, "Awni ta mabsog on-ona din anan-ak ay mangmangan, tan baken met kosto mo maipakan din kanen di anak si aso."

²⁸“Siya kayman, Apo,” kanan din babai, “ngem olay din aso et kanen da din mogay ay matekdag mo mangmangan din anan-ak.”

²⁹Pag kanan Jesus, “Begew din sana ay songbat mo, mabalin ay somaa ka. Enggay tinaynan din anito din anak mo.” ³⁰Sinmaa din babai et dinatngana din anak na ay binmabaktad sin katri. Laton ay tinaynan tet-ewa din anitos sisyaa.

Din Nangagasan Jesus Sin Lalaki Ay Nateweng Ya Nadoti

³¹Pag taynan Jesus ed Tiro et mandan ed Sidon, pag sin sakop di Sinpo Ay Siyodad, et nantaoli sin lebeng ay Galilea. ³²Wada da di nangiey en sisyaa si lalaki ay nateweng ya nadoti. Nanpakpakaasi da en Jesus ta kapayena din lalaki ay doy ta mailatonan.

³³Idi siya di, inlasin Jesus din nateweng sin kaipoipogaw et dod-owa da. Pag nan ilwek din gomot na sin ingan di lalaki, asi nan togpaan gomot na yan ikapay na sin dilan di lalaki. ³⁴Pag nan tangaden ed langit ay manmag-es yan kanana sin kali da, “Eppata,” di olog na et: “Mabokatan ka.” ³⁵Pag et mailit-ingan tet-ewa din ingan di lalaki. Nakaan abe din doti na et mandiwes di kali na.

³⁶Asi et binilin Jesus daida ta adi da polos ap-apaten si olay sino ay ipogaw. Ngem olay mo inpidwapidwa na ay nangibilin, masepsep ay indaddad-at da pay dedan. ³⁷Palalo ay nasdaaw da et kanan da, “Pag siged di am-in ay inam-amag na. Olay din nateweng et kaanena din teweng da, ya din naomel et kaanena abe din omel da.”

Din Namakanan Jesus Sin Nasurok Si Opat Ay Libo Ay Ipogaw (*Mat. 15:32-39*)

8 ¹Sin timpo ay doy, waday namingsan ay kasin nasinop di ad-ado ay ipogaw sin kad-an Jesus, yan enggay naabos baon da. Isonga inayagan Jesus din papasolot na et kanana, ²“Masmaseg-anganak sin nay kaipoipogaw, tan toloy agew ay nakitetee das na en datako yan enggay naabos baon da. ³Mo pasaaek daida yan adi da nangan pay laeng, waday masidingan sin danan, tan di odom et addawi di somaaan da.”

⁴“Aw kayman,” kanan din papasolot na, “ngem intoy pangaan tako pay si kanen da, tan nay met ay naidodolin isna?”

⁵“Pigay tinapay yo?” pinoot Jesus.

“Pitpito,” kanan da.

⁶Siya et di patokdoen Jesus din kaipoipogaw. Pag nan alaen din pito ay tinapay et nan-iyaman en Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen et indawat na sin papasolot na ta iwawat da sin kaipoipogaw. ⁷Wada abey at-atik ay piskaw ay kinittoy. Nan-iyaman kasin si Jesus, et inpaiwatwat na abe. ⁸Nangan da amin et nabsog da. Olnongen da pay din nabay-an, pito ay baskit di napay-an sin nabay-an ay makan. ⁹Di kabibilang di nangan et emey ay opat ay libo.

¹⁰Pag pasaaen Jesus din kaipoipogaw et nakilogan sin papasolot na sin bangka ay emey sin sakop di Dalmanuta.

Din Nankedawan Di Fafariseo Si Sinyal

(Mat. 16:1-4; Luc. 12:54-56)

¹¹Wada di Fafariseo ay inmey en Jesus. Layden da ay padasen sisya, isonga inlogi da ay mangibaw dowan da et dawaten ay paila nay nakaskasdaaw ay sinyal ay si Diyos di nangibaa en sisya. ¹²Nanmag-es si Jesus begew sin sakit di nemnem na yan kanana, “Apay nga ipapilit di ipogaw ed wani ay ipailak di nakaskasdaaw ay sinyal en daida? Tet-ewanan ibagak en dakayo ay iwed met maipaila en daida.” ¹³Kanan Jesus di, pag nan taynan daida et nanlogan da kasin sin bangka ta omagadang da sin demang na.

Din In-arig Jesus Sin It-itdon Di Fariseo Ya Lawa Ay Ogalin Ari Herod

(Mat. 16:5-11)

¹⁴Kambaw nilinglingan din papasolot na ay man-itakin si baon da ay tinapay. Es-esay tinapay di wada sin bangka. ¹⁵Pag bagbagaan Jesus daida ay nangwani, “Siliban yo din labaduran di Fariseo ya din labaduran Herod.”

¹⁶Sin nangibagaanas di, nanngangalat da ay nangwani, “Say kanan Jesus di, tan magay baon tako ay tinapay.”

¹⁷Ammon Jesus din ngalngalaten da, isonga kanana en daida, “Apay nga madandanagan kayo si magay tinapay yo? Ay adi yo pay laeng maawatan? Ay naligat di pannemnem yo? ¹⁸Waday mata yo, ngem adi kayo makaila. Wada abey inga yo, ngem adi kayo makadnge. Ay nilinglingan yo ¹⁹din lima ay tinapay ay inmanay sin nasurok si lima ay libo ay ipogaw? Pigay baskit di pinay-an yos nabay-an?”

“Sinpo ya dow,” kanan da.

²⁰“Yan din pito ay tinapay ay inmanay sin nasurok si opat ay libo ay ipogaw, pigay baskit di pinay-an yos nabay-an?”

“Pito,” kanan da. ²¹“Yan adi yo pay laeng maawatan din laydek ay kalien?” kanan Jesus.

Din Nangagasan Jesus Si Nagodab Ed Betsaida

²²Idi sinmawang da ed Betsaida, waday nangiey si lalaki ay nagodab en Jesus. Nanpakpakaasi da en sisya ta kapayena ta mailatonan. ²³Idi siya di, intakkayan Jesus din nagodab ay doy et inpango na sin benget di ili. Tinogpaana din mata na, asi na kapayen yan kanana, “Ay waday ilam?”

²⁴Manmeswat pay din nagodab et kanana, “Wada. Mailak di ipogaw. Kaman kaiw di kailaan da, ngem mandad-an da.”

²⁵Pag kasin kapayen Jesus din matan di nagodab. Tinekeng nan mata na et naibolinasnasan ay mabtag di pangila na. ²⁶Asi pag pasaaen Jesus ay nangwani, “Mandagdagas ka od ay somaa. Adi ka masmaspad sin ili ay tinaynan ta.”

Din Nangibagaan Pedro Mo Sino Si Jesus

(Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21)

²⁷Pag emey da Jesus sin il-ili ay sinakop di Cesarea Filipos. Sin pandadanan da, pinoot na sin papasolot na, “Sinoy pangwanin di kaipoipogaw en sak-en?”

²⁸“Wada di mangwani en sik-a si Juan ay Mamonbonyag. Kanan di odom en sik-a si Elias, yan kanan aben di odom en sik-a di esa ay mamadto ed nabaon,” insongbat da.

²⁹“Ngem dakayo pay,” kanan Jesus, “sinoy pangwani yo en sak-en?”

Kanan Simon Pedro, “Sik-a din Messias.”

³⁰Pag ibilin Jesus sin papasolot na en adi da polos ibagbaga na si olay sino ay ipogaw.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Panligatana Ya Kateyana

(Mat. 16:21-23; Luc. 9:22)

³¹Pag ilogin Jesus ay mangilawag sin papasolot na di mapasamak en sisya sin tapin di agew. Kanana, “Sak-en ay Anak di Ipogaw et masapol ay nam-osek di ad-ado ay ligat. Din aam-a ya din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et sigaan das sak-en ya omipapse da, ngem kasinak matago sin maikatlo ay agew.” ³²Dadlonan inlawag na, asi et paay-ayeden Pedro yan inlogi na ay mangyamyam en sisya. ³³Sinagong Jesus din papasolot na yan niyamyamanas Pedro ay nangwani, “Komaan kas na ay Satanas! Tan din nemnememem et baken din layden Diyos mo adi et din layden di ipogaw.”

Din Kabibiyag Di Maitapi En Jesus

(Mat. 16:24-28; Luc. 9:23-27)

³⁴Pag ayagan Jesus din kaipoipogaw ya din papasolot na yan kanana en daida, “Mo sino di mayad ay manbalin ay pasolot ko, masapol ay pandokogana din awak na ya tilidena din krus na^r ta asi makiey en sak-en. ³⁵Tan din mangipatpateg sin awak na et matey met laeng, ngem din matey begew sin pammati na en sak-en ya din pangikaskasabaana sin siked ay damag et waday biyag ay iwed patingga na ay idawat Diyos en sisya. ³⁶Tan sino aya di maganab di ipogaw mo okaena din intiroy ay lobong yan asi et malitaw din biyag na et madosa ay eng-enggana? Maga! ³⁷Tan magay mabalina ay isokat di ipogaw si

^r 8:34 Mateo 10:38; Lucas 9:23

biyag na. ³⁸Dadlon managbasol di ipogaw ed wani. Tinaynan das Diyos ta en da man-anap si odom ay diyos. Olay sino en daida di manigaan en sak-en ay Anak di Ipogaw ya din it-itdok et sigaak abes sisya sin omaliak ay kadwak din nasantoan ay aanghel ko ya pangipailaak sin dayaw Amak.”

9 ¹Pag nan itoloy ay nangwani, “Tet-ewa nan ibagak ay wada en dakayo isna di daan pay laeng di kateyan da et ilaen da din panakabalin Diyos sin panturayana.”

Din Nanbaliwan Di Kailaan Jesus

(Mat. 17:1-8; Luc. 9:28-36)

²Emey pay di enem ay agew, inayagan Jesus si Pedro ya da Santiago en Juan, et nantikid da si esay nakayang ay dontog ay ang-anggoy da. Il-ilaen da pay sisya, nanbaliw di kailaana ³ya din bado na et kinmilakilat ay komonkoniniing. Din kakilat na et magay makaiso isnan daga.

⁴Pag et manpailas da Elias en Moses ay makingalngalat en Jesus. ⁵Kanan Pedro en sisya, “Apo, mayat din kawada takos na. Man-amag kami et adi si tolo ay pansidoman ta okam di esa, okan Moses di esa, ya okan Elias di esa.” ⁶Ngem say inbaga na di, tan adi na iman ammo din kankanana, tan palalo di egyat da.

⁷Pag et domateng di liboo et sinalinanas daida am-in. Pag wada di kali ay napo sin liboo ay nangwani, “Si naey di laydelaydek ay anak ko. Dengngen yo din kanana!” ⁸Kameswat da ay dagos, ngem magay odom si inila da mo adi et ang-anggoy Jesus.

⁹Idi manballalong da pay, inbilin Jesus en daida, “Adi yo daddad-aten din nay inila yo si olay esa ay ipogaw enggana ay sak-en ay Anak di Ipogaw et matagoak kasin.”

¹⁰Pinatin din papasolot na et adi da dinaddad-at si odom, ngem nanngangalat da pay mo sinoy laydena ay kalien sin nangwaniana en matago kasin. ¹¹Pinoot da en sisya, “Apay nga it-itdon di mamaestron di linteg ay masapol ay mangon-ona ay omali si Elias mo din Messias?”^s

¹²“Tet-ewa iman ay mangon-ona ay omali si Elias ta olnosena di am-in,” kanan Jesus ay sinombat. “Ngem wada abey inpaisolat Diyos maipanggep en sak-en ay Anak di Ipogaw. Kanana en masapol ay namosek di ad-ado ay ligat ya malasoyak abe. ¹³Ngem kanak abe en dakayo ay enggay inmalis Elias, et ol-olay di inyaat di ipogaw en sisya ay siya met laeng di inpaisolat Diyos maipanggep en sisya.”

Din Nangipakaanan Jesus Sin Anito Ay Kinmapet Si Anak

(Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43)

¹⁴Idi nakaballalong da Jesus ay somagsag-en sin kad-an di odom ay papasolot na, inila da ay inaalibongbongan di ad-ado ay ipogaw din

^s 9:11 Malakias 4:5

papasolot na. Wada abey mamaestron di linteg ay mangib-ibaw en daida. ¹⁵Sin nangilaan di kaipoipogaw en Jesus, peteg ay nasdaaw da, et nanagtag da sin kad-ana yan pinakomostaan das sisya. ¹⁶“Sinoy nangib-ibawan yo en daida?” pinoot Jesus.

¹⁷“Apo maestro,” kanan di esa ay sinombat. “In-alik koma en sik-a nan anak ko, tan kinapet di anito ay nangomel en sisya. ¹⁸Mo depapenas sisya, maidogos, man-oosab tepek na, mankayetket bab-a na ya komenteg di awak na. Inbagak sin papasolot mo ay pakaanen da din anito, ngem adi da kabaelan.”

¹⁹“Dakayo ay adi mamati!” kanan Jesus ay sinombat. “Kaman kayman nabayabayag di nakiteteek en dakayo! Ay ken manpigapiga pay di anos ko en dakayo?” Pag nan kanan sin aman di anak, “May, ialim din anak mo.”

²⁰Et in-ey da. Sin nangilaan di anito en Jesus, pag na et pankedasen din anak, et matokang yan manpolipolig-ad down aben man-oosab tepek na. ²¹Pinoot Jesus sin aman di anak, “Pig-an di nangilogianas na?”

“Nanlogi sin kakitkittoy na,” kanana ay sinombat. ²²“Namin ado ay indangdang-op ya inbenbenben din anitos sisya ta peslena koma. Maseg-ang ka paabe ta badangam si dakami mo kabaelan.”

²³“Sinoy kanam, mo kabaalak?” kanan Jesus. “Din waday pammati na en Diyos et maga di adi na kabaelan ay amagen.”

²⁴Pag et ipigsan din aman di anak di kali na yan kanana, “Mamatiak, ngem kolang. Bomadang ka kod ta maanayan di pammatik.”

²⁵Idi inilan Jesus ay madalas ay masinsinop di kaipoipogaw, binilina din anito ay kanana, “Sik-a ay anito ay naneweng ya nangomel sin anak ay sana, taynam yan adim kasin kapkaptan.” ²⁶Din anito et palalo ay nankekedasenas sisya downanan nankilaladen, asi kataynan. Kaman natey din kailaan din anak, isonga kanan di kaipoipogaw en natey. ²⁷Ngem intakkayan Jesus ay namangan, et pinmika.

²⁸Idi sinenggep pay da Jesus sin beey ay pantean da, et ang-anggoy da, pinoot din papasolot na en sisya, “Apay nga adi mi binaelan ay nangipakaan sin anito ay doy?”

²⁹“Din kaman nidi ay anito et adi komaan mo din mangipakaan en sisya et adi mankararag en Diyos,” kanan Jesus ay sinombat.

Din Nangipidwaan Jesus Ay Nangolit Sin Kateyana

(Mat. 17:22-23; Luc. 9:44-45)

³⁰Pag taynan da Jesus din ili ay doy et nandan da sin probinsiya ay Galilea. Sigaan Jesus ay maammoan di kad-an da, ³¹tan it-itdoana din papasolot na. Kanana en daida, “Sak-en ay Anak di Ipogaw, awni et maipolangak sin kaibaw ko et pomse da, ngem matagoak kasin sin maikatlo ay agew.” ³²Ngem adi da ammo din laydena ay kalien, yan emegyat da ay mamoot en sisya.

Sino Din Kangatoan
(*Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48*)

³³ Domateng da pay ed Capernaum et senggep das beey, pag inbagan Jesus sin papasolot na, “Sinoy nan-iibawan yo sin danan ed kaonyan?”
³⁴ Ngem ginmiginek da, tan nan-iibaw da mo sino di kangatoan en daida.
³⁵ Pag tomokdo si Jesus. Inayagana din sinpo ya doway ay pasolot na yan kanana, “Din manglayad ay manbalin si kangatoan et masapol ay panbalinena din awak na ay kababaan yan mansilbi sin am-in ay ib-a na.”
³⁶ Pag nan ayagan di esay anak et inapika na sin nan-gawaan da. Asi na kinawe din anak ay doy yan kanana en daida, ³⁷ “Olay sino ay mangawat si nababa ay ipogaw ay kaman nina ay anak manbegew sin pammati na en sak-en et sak-en di inawat na, yan din mangawat en sak-en et inawat na abe din nangibaan sak-en.”

Din Adi Mangontra Et Sisya Di Bomadang
(*Luc. 9:49-50*)

³⁸ Pag kanan Juan en Jesus, “Apo maestro, inila mi di ipogaw ay mangipakpakaan si aanito ay mangos-osal sin ngadan mo, yan inandiyan mi tan baken takon ib-a.”

³⁹ “Adi kayo an-andiyan,” kanan Jesus, “tan din man-amag si milagro ay mangos-osal sin ngadan ko et adi na kabaelan ay mangipalawlaw en sak-en si awni. ⁴⁰ Tan din adi mangonkontra en datako et badbadanganas datako. ⁴¹ Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay din owat mangipainom si esa ay tasa ay danom en dakayo gapo ta makwani kayo en pasolot Cristo et dadlon magon-gonaan.”

Maipanggep Si Pan-gapoan Di Solisog
(*Mat. 18:6-9; Luc. 17:1-2*)

⁴² “Olay sino ay manolisog ta manbasol din olay esa en da naey ay kababaan ay ipogaw ay namati en sak-en, agpos et koma mo tay-adan din bagang na si madagsen ay bato asi maitpig sin baybay mo din pangitoloyana sin solisog na. ⁴³⁻⁴⁴ Isonga mo din takkay mo di panbasolam, potoam. Tan agpos mo en ka makilak-am sin biyag ed langit ay napopotoan di esay takkay mo mo din dodoway takkay mo yan maitpig ka sin kad-an di apoy ay adi kadm-ep.^t ⁴⁵⁻⁴⁶ Et mo din sikim di panbasolam, potoam. Tan agpos mo en ka makilak-am sin biyag ed langit ay napopotoan di esay sikim mo din dodoway sikim yan maitpig ka sin kad-an di apoy ay adi kadm-ep. ⁴⁷ Din matam abe, mo say panbasolam,

^t **9:43** Versikulo 44 ya 46 et maga da sin kaad-adoan ay manuskrito sin Griego. Nan-iso din kanana sin versikulo 48.

okitem. Tan agpos mo en ka makilak-am sin biyag ed langit ay bolding ka mo din dodoway matam yan maitpig ka sin apoy ed infierno. ⁴⁸Tan ed infierno, adi katkatey din bigis ay mangmangan sin awak da ya din apoy et adi kasebseban.

⁴⁹“Am-in ay ipogaw et masapol ay padasen day ligat ta somiged di ogali da ay kaman din makan ay masapol ay maasinan ta mam-is.” ⁵⁰Din asin et waday silbi na, ngem mo omamsit, adi met mabalin ay pataolien din pait na. Nemnemen yo ngarud din silbin di asin et manbinadang kayo ta say maolnos kayo.”

Maipanggep Si Man-asawa Ya Man-idang

(*Mat. 19:1-12; Luc. 16:18*)

10 ¹Kinmaan da Jesus sidi et inmey da sin sakop di Judea et pag sin demang di ginawang ay Jordan. Inalibongbongan kasin di kaipoipogaw et initdoana abes daida, tan say ogali na di.

²Wada abe di Fafariseo ay inmey en Jesus ta padasen da ay mangiapat en sisya. Kanan da, “Ay ipalobos di linteg tako ay isian di lalaki di asawa na?”

³“Sino di inbilin Moses en dakayo ed nabaon?” kanan Jesus.

⁴“Inpalobos Moses ay idawtan di lalaki di asawa na si kasolatan ay mangipaneknek ay nansian da, pag nan pakaanen,” kanan da ay sinombat.

⁵Kanan aben Jesus, “Inpalobos Moses ay isian yo din asawa yo begew sin kinakenteg di nemnem yo. ⁶Ngem din inyat di namarsua sin damo et inamag na di lalaki ya babai.” ⁷Say gapo na ay taynan di lalaki da ama na en ina na ta ibeey na din asawa na, ⁸et manbalin das es-esa.^x Isonga baken dan dodowa mo adi et es-esa. ⁹Din nanbalinen ngarud Diyos si es-esa et adi koma pansianen di ipogaw.” ¹⁰Idi nantaoli da Jesus sin beey da, pinoot din papasolot na mo sinoy olog din inbaga na ay doy. ¹¹Kanan Jesus, “Olay sino ay lalaki di mangisian si asawa na ya down makiasawa si odom ay babai et makibabbabai et makabasol en asawa na. ¹²Ya olay sino abe ay babai di mangisian si asawa na ya down makiasawa si odom ay lalaki et makabasol en asawa na ay makilalaki.”

Din Namindisyonan Jesus Sin Anan-ak

(*Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17*)

¹³Sin namingsan wada di nangiey en Jesus si an-ak da ta kapayena ya bindisyonanas daida. Ilaen pay din papasolot na et inandiyen da. ¹⁴Ngem

^u 9:49 Din kanana sin Griego et: *Am-in ay ipogaw et masapol ay maasinan das apoy*. Din pannemnem di ad-ado et ligat di maiarig si asin. ^v 10:4 Deuteronomio 24:1-4

^w 10:6 Genesis 1:27 ^x 10:8 Genesis 2:24

binongetan Jesus daida yan kanana, “Itay-on yo ta omali din anan-ak en sak-en. Adi yo andiyan, tan din kaman dana di maitapi sin panturayan Diyos. ¹⁵Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay mo adi yo awaten din pangiturayan Diyos en dakayo ay kaman din iyat di anak ay mangawat, adi kayo polos maitapis di.” ¹⁶Pag nan saksaklien din anan-ak ay doy et kinapkapay na ay mamindisyon en daida.

Din Lalaki Ay Nabaknang
(*Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30*)

¹⁷Idi manloblobwat da Jesus, wada et di lalaki ay nanagtag sin kad-ana. Nandokmog sin sangoanana yan kanana, “Sigid ka ay Apo, sinoy masapol ay amagek ta say wada en sak-en din biyag ay iwed patingga na?”

¹⁸Kanan Jesus, “Apay nga kanam en sigedak? Tan iwed polos di siged mo adi si Diyos et anggoy. ¹⁹Ammom din linteg Diyos ay kanana, ‘Adi ka manpespese, adi ka makikamkamalala, adi ka mangak-akew, adi ka mantistigo ay man-et-etek, adi ka mansowsowitik, ya dayawem da amam en inam.’”^y

²⁰Asi pay kanan din lalaki ay doy, “Apo maestro, manlogi sin kakitkitoy ko, tinongtongpal ko am-in dana ay linteg.”

²¹Sin nangisin-engan Jesus, laylaydenas sisya yan kanana, “Wada pay di esa ay pankolangam. En ka ilako din sanikwam ta idawat mo din lako na si nabiteg, et mawada di kinabaknang mo ay indodolin Diyos ed langit. Asi ka omali ta manbalin ka ay pasolot ko.”^z ²²Idi dinnge na din kanan Jesus ay doy, maila sin mata na ay masmasadot, et tinaynanas daida ay manladladingit, tan palalo ay baknang sisya.

²³Asi et insin-eng Jesus din papasolot na yan kanana, “Naligat ay maitapi di baknang sin panturayan Diyos.” ²⁴Nasdaaw da sin nanngaan das di, ngem inpidwan pay dedan Jesus ay nangwani, “An-ak ko, tet-ewa met ay naligat di kaitapian di ipogaw sin panturayan Diyos. ²⁵Nalaklaka pay ay senggep di kamel sin lokaw di dagom mo din kaitapian di baknang sin panturayan Diyos.”

²⁶Nantatakaw din papasolot na sin nanngaan das di et kanan da, “Mo siya ngarud sa, sino ngin di maisalakan?”

²⁷Insisin-eng Jesus daida yan kanana, “Mo ipogaw et adi da kabaelan ay mangamag isna, ngem mo si Diyos pay et mabalin, tan kabaelan Diyos di am-in.”

²⁸Pag et kanan Pedro, “Yan si dakami pay? Tan tinaynan mi di am-in ta manbalin kami ay pasolot mo.”

²⁹“Aw kayman,” kanan Jesus, “yan tet-ewa pay din ibagak en dakayo ay olay sino di manaynan sin beey na, aag-i na, da ama na en

^y 10:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 ^z 10:21 Ilaen din footnote sin 2:14.

ina na, an-ak na ya daga na begew sin naitapiana en sak-en ya din pangikaskasabaana sin siged ay damag, ³⁰ et mamin sin-gasot di awatena sin naey ay biyag mo din banol di tinaynana. Ad-ad-ado di awatena ay beey, aag-i, iin-a, aan-ak ya daga. Mapaligat abe, ngem sin tapin di agew pay, maidawtan si biyag ay iwed patingga na. ³¹ Ngem ad-ado di nangato ed wani ay maibaba, ya ad-ado abe di nababa ed wani ay maipangato.”

Din Maikatlo Ay Nangibagaan Jesus Sin Kateyana

(Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34)

³² Sin nantiktikidan da Jesus ay emey ed Jerusalem, mangon-on-onas sisya. Nasdaaw din papasolot na yan emeegyat abe din omon-onod ay ipogaw. Asi et inayagan Jesus din sinpo ya dow a ay pasolot na ta omay-ayed da, ³³ et kanana en daida, “Dengngen yo. Nay ay tomiktikid tako ed Jerusalem. Mo somawang takos di, sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak sin papangolon di papadi ya mamaestron di linteg. Keddeng an das sak-en ay matey, pag dan omipolang sin Gentil ³⁴ ta lomaslasoy, tomogpatogpa ya somoplisoplit da ya pag dan pomse, ngem sin maikatlo ay agew pay, matagoak kasin.”

Din Kindaw Da Santiago En Juan

(Mat. 20:20-28)

³⁵ Pag emey en Jesus da Santiago en Juan ay anak Zebedeo yan kanan da, “Apo maestro, wada koma di kedawen mi en sik-a.”

³⁶ “May, sinoy layden yo ay amagek para en dakayo?” kanan Jesus.

³⁷ “Mo madayaw ka sin panturayam, patokdoem kod si dakami sin makannawan ya makannigid mo,” kanan da ay sinombat.

³⁸ Asi et kanan Jesus en daida, “Adi yo ammo din ibagbaga yo. Ay maanosan yo aya din ligat ay nam-osek? Ay maitoled yo ay matey ay kaman din iyat ko ay matey?”

³⁹ “Mabalin,” kanan da.

Pag kanan Jesus, “Siya kayman ay manligat kayo ay kaman din ligat ko. Matey kayo abe ay kaman din kateyak. ⁴⁰ Ngem din tomokdo sin makannawan ya makannigid ko et magay lebbeng ko ay mangibaga, tan enggay pinilin Diyos din tomokdos di.”

⁴¹ Sin nanngaan din sinpo ay gagait da, inbonget das da Santiago en Juan. ⁴² Siya di inayagan Jesus daida am-in et kanana en daida, “Ammo yo ay din maibilang ay tuturay isnan daga et ipipilit da din layden da sin iturturayan da. Din nangato abe di saad na et ipaila da din turay da. ⁴³ Ngem baken say iyat yo koma. Tan mo wada en dakayo di manglayad ay ngomato, masapol ay silbiana din gagait na ay kaman baa, ⁴⁴ ya din manglayad ay kapatgan et masapol ay silbiana di am-in ay ipogaw ay kaman bag-en. ⁴⁵ Tadonen yo komas

sak-en ay Anak di Ipogaw, tan adiak in mali ay masilbian mo adi et ta mansilbiak si kaipoipogaw ya idawat kon biyag ko ay mangsobot si ad-ado.”

Din Nangaanan Jesus Sin Godab Bartimeus

(*Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43*)

⁴⁶Sinmawang da Jesus ya din papasolot na ed Jerico. Sin kinmaan da, nakiey di nabeweg ay ipogaw. Wada et di nagodab ay tinmotokdo sin benget di kalsada ay makipalpalimos, si Bartimeus ay anak en Timeus. ⁴⁷Idi dinnge na ay wada si Jesus ay taga-Nazaret, kabogaw ay nangwani, “Ay Jesus! Polin David! Maseg-ang ka paabe!”

⁴⁸Ad-adoy nangyamyam en sisya ta gominek koma, ngem sinepsep na et ay inbogaw, “Polin David, maseg-ang ka paabe!”

⁴⁹Siya di et sinmaldeng si Jesus et kanana, “Ayagan yo kod sina.”

Pag dan ayagan din nagodab yan kanan da, “Tomoled ka, ipikam, tan doy ipaayag daka.” ⁵⁰Kaiwalsi si Bartimeus sin tak-ep di bado na, kapika et omasag-en en Jesus.

⁵¹Pag kanan Jesus en sisya, “Sinoy laydem ay amagek en sik-a?”

“Apo,” insongbat din nagodab, “laydek ay makaila.”

⁵²“May, en ka,” kanan Jesus. “Nailatonan ka begew din talek mo.” Et pag nakaan ay dagos din godab na et nakibeweg en da Jesus.

Din Nanaydayawan Di Kaipoipogaw En Jesus

Sin Inmeyana Ed Jerusalem

(*Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Jn. 12:12-19*)

11 ¹Somagsag-en pay da Jesus ed Jerusalem, sinmawang da sin demang di Betfage ya ed Betania sin gowab di bilig ay Olivo. Nangon-onaena di doway pasolot na ²ay nangwani, “Emey kayo sin doy ay ili ed demang. Kostokosto ay mo domateng kayos di, datngan yo di anak di dangki ay adi nakabkabayoan ay naitataked. Obaden yo ta ialyos na. ³Mo waday mangipoot en dakayo, ‘Apay nga obaden yo sa?’ kanan yo en, ‘Masapol din Apo mi,’ et ipalobos na ay dagos.”

⁴Inmey da ngarud, yan inila da tet-ewa din anak di dangki. Wada sin kalsada ay naitataked sin bel-ayan di esa ay beey. Sin nangobadan da, ⁵kanan di pinmipikas di, “Apay nga ob-obaden yo sa?” ⁶Insongbat da din intogon Jesus en daida, et pag itay-on din doy nangila en daida.

⁷Pag dan iey en Jesus. In-ap-ap da din tak-ep di bado da sin edeg di dangki et pag mangabayo si Jesus. ⁸Ad-ado di ipogaw ay wadas di et in-ap-aplag da din tak-ep di bado da sin kalsada. Din odom pay et inap-apan da din kalsada si pangan di kaiw ay sinipat da sin benget na ta say pandayaw da en Jesus. ⁹Din nangon-ona ya inmon-onod et inbogbogaw da ay nangwani, “Madaydayaw! Mabindisyonan koma nan

inbaan Diyos ay panakaawak na!^a ¹⁰Mabindisyonan nan maiskat en Ari David! Madaydayaw si Diyos ed langit!”

¹¹Domateng da pay ed Jerusalem, sinenggep si Jesus sin Timplo et inila na di am-in ay wadas di. Pag komaan et inmey da ya din papasolot na ed Betania, tan enggay masmasdem.

Din Kaiw Ay Igos Ay Magay Lames Na
(*Mat. 21:18-19*)

¹²Sin napat-a ay pantattaolian da Jesus ay napod Betania, mandagaang sisya. ¹³Tinamang na di kaiw ay igos ay ad-adoy tobo na, et sinag-ena ta ilaena mo waday lames na, ngem idi dinmateng sin kad-an di kaiw, wada et anggoy di tobo na, tan daan di panaglalames di igos. ¹⁴Isonga kanana sin kaiw ay doy, “Adi ka kasin manlamlames.” Et dinngen din papasolot na din inbaga na.

Din Nangipabelaan Jesus Sin Man-ilaklako Sin Timplo
(*Mat. 21:12-17; Luc. 19:45-48; Jn. 2:13-17*)

¹⁵Pag senggep si Jesus sin Timplo et inpabela na din man-ilaklako ya manlaklako si maidaton en Diyos. Tinokang na abe din lalamisaan di mansoksokat si pilak ya din totokdoan di man-ilaklako si kalapati. ¹⁶Inparit na abe ay mandan di man-egen si kalga sin lak-am di Timplo. ¹⁷Pag nan itdoan din kaipoipogaw yan kanana, “Naisolat sin kalin Diyos, ‘Din beey ko et makwani en pankarkararagan di ipogaw.’ Ngem dakayo pay et nanbalinen yo si panosowitikan yos iib-a yo!”^b

¹⁸Nadamag din papangolon di papadi ya mamaestron di linteg din inamag Jesus, et an-anapen da mo intoy iyat da ay mamse en sisya. Tan emegyat da en sisya, begew tan nasdaaw din kaipoipogaw sin init-itdo na. ¹⁹Idi pay malablabi, kinmaan da Jesus sin siyodad.

Din Maadal Sin Nangbaosan Jesus Sin Kaiw Ay Igos
(*Mat. 21:20-22*)

²⁰Sin napat-a, linabsan da din kaiw ay igos, et kambaw enggay nango, pati din lamot na. ²¹Pag nemnemen Pedro din inbagan Jesus et kanana, “Apo, ilam! Din kaiw ay binaosam et nango tet-ewa!”

²²Pag kanan Jesus, “Masapol ay waday pammati yo en Diyos. ²³Tet-ewa nan ibagak en dakayo, mo pasien yo ay matongpal di ibaga yo ay adi kayo mandowadowa, mabalin ay kanan yo sin bilig ay nay, ‘Komaan kas na et pomadtok ka sin baybay,’ et matongpal. ²⁴Isonga kanak en dakayo, olay sino ay kedawen yo en Diyos et maidawat tet-ewa mo talken yo ay sigurado ay awaten yo. ²⁵Mo mankarkararag kayo abe yan waday

^a 11:9 Salmo 118:26 ^b 11:17 Isaias 56:7; Jeremias 7:11

pangligetan yo sin ib-a yo, pakawanen yos sisya ta say pakawanen aben Ama tako ed langit si dakayo. ²⁶Ngem mo adi yo pakawanen, adi aben pakawanen Ama tako ed langit din basbasol yo.”

Din Salodsod Maipanggep Sin Kalebbengan Jesus

(*Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8*)

²⁷Sinmawang da kasin ed Jerusalem. Mandad-an pay si Jesus sin bel-ayan di Timplo, inmey en sisya din papangolon di papadi, din mamaestron di linteg ya din aam-a. ²⁸Pinoot da en sisya ay nangwani, “Sinoy lebbeng mo ay mangam-amag en dana? Sinoy nangidawat en sik-a sin kalebbengam ay nay?”

²⁹Kanan aben Jesus, “Wada abey pootek kod en dakayo on-ona. Mo songbatan yo, asiak aben ibaga din kalebbengak ay mangam-amag en dana. ³⁰Siya na din salodsod ko. Sinoy nangidawat en Juan si kalebbengana ay namonbonyag si kaipoipogaw? Ay si Diyos ono ipogaw?”

³¹Pag dan man-asipoot ay nangwani, “Ay sinoy isongbat tako? Mo kanan tako en si Diyos di nangidawat si lebbeng na, kanan samet Jesus en, ‘Mo siya sa, apay ngarud ay adi yo pinatpatis sisya?’ ³²Ngem mo kanan tako en owat ipogaw di nangidawat, ay inayan!” Say kanan da di, tan emegyat da sin kaipoipogaw, tan pasien da am-in ay tet-ewa ay mamadto si Juan. ³³Pag da et kanan en Jesus, “Adi mi ammo.”

Kanan aben Jesus, “Mo siya sa, adiak aben ibaga en dakayo mo sinoy nangidawat en sak-en si kalebbengak ay mangam-amag en dana.”

Din Pangarig Maipanggep Sin Makitalalon Sin Kaobasan

(*Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19*)

12 ¹Pag kanan Jesus ay mangiarig, “Wada di esa ay ipogaw ay nangis-ek si ad-ado ay obas. Binatog na din nanliniked, et tinolikawana di bato ay manaytaya sin someset ay danom di lames na mo igatin da. Nan-isaad abe si nakayang ay kalapaw ay pantean di mangadog. Pag nan ipaayowan si odom ay mantaltalon, et pag emey sin addawi ay ili.^c ²Domteng pay din panagbobolas si obas, inbaan din nakin nom-a di bag-ena ta ena alaen din bingay na. ³Ngem idi sinmawang sisya, sinoplit din nangnangset ya inpasaa da ay enggay nakoskosan. ⁴Isonga kasin inbaan din nakin oka di esa ay bag-en. Ngem pinat-oan da din toktok na ya binabainan da. ⁵Isonga namitlo ay nan-ibaa si bag-en, ngem din maikatlo ay nay et pinse da. Wada abey naikat ay inbaa na, ngem sinoplit day odom ya pinse day odom. ⁶Idi siya di, naabos din ibabbaa na et anggay din laydelaydena ay anak na si nabay-an. Isonga pag nan ibaa din anak na, tan kananas nemnem na, ‘Kabain das sisya.’

^c 12:1 Isaias 5:1-2

⁷“Ngem sin sinmawangan din anak na, kanan din makitaltalon, ‘Si naey di akin tawid sin nom-a ay nay. Peslen tako et ta bansen tako nan tawid na!’ ⁸Pag da et depapen et peslen da, asi da initpig din awak na sin lasin di kaobasan.”

⁹Pag kanan Jesus, “Sino ngata di amagen din nakin nom-a sin doy da ay makitaltalon? Adi ena ngarud peslen daida ta asi na aben ipaayowan din nais-ek sin odom ay ipogaw. ¹⁰Apay nga adi yo maawatan din inpaisolat Diyos ay kanana,

‘Din bato ay sinigaan din man-isassaad si beey et say nanbalinen Diyos ay kabanolan ay bato ay mangipakneg sin beey. ¹¹Say inamag Apo Diyos na, et sigesiged ya nakaskasdaaw sin pangila tako.’ ^d

¹²Pag layden din doy papangolon di Judio ay depapen si Jesus, tan ammo da ay daida di inbagbagan di pangarig. Ngem emegyat da sin kaipoipogaw, isonga tinaynan da.

Din Salodsod Maipanggep Sin Panbayadan Das Bowis

(Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26)

¹³Pag dan ibaa di odom ay naitatapi sin bonggoy Herod ya Fafariseo ta mo waday songbat na, say pangidaruman da en sisya. ¹⁴Idi dinatngan das sisya, kanan da, “Apo maestro, ammo mi ay tet-ewa am-in di kankanam. Ammo mi abe ay adi ka panlaslasinen din waday kabigbigana, mo adi et it-itdom din tet-ewa ay maipanggep sin layden Diyos ay amagen di ipogaw. Isonga ibagam kod mo labsingen mi din linteg tako mo manbayad kamis bowis sin Emperador ed Roma. Ay bayadan mi ono adi?”

¹⁵Ngem ammon Jesus ay siksikapan das sisya, isonga pag nan kanan en daida, “Apay nga padpadasen yos sak-en? Omya kayo kod si esay pilak ta ilaek.” ¹⁶Idi in-ali da en sisya, kanana en daida, “Sinoy nakin ropa ya nakin ngadan isna?”

“Din Emperador,” insongbat da.

¹⁷“Mo siya sa,” kanan Jesus, “din okan Emperador et idawat yo en sisya, ya din okan Diyos et idawat yo abe en Diyos.” Sin nanngaan das di, peteg ay nasdaaw da en sisya.

Din Salodsod Maipanggep Sin Natey Ay Matago Kasin

(Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40)

¹⁸Wada da abe di Sadduceo ay inmey en Jesus. Daida di esa ay bonggoy di Judio ay mangmangwani en adi kasin matago di natey. Kanan da en sisya, ¹⁹“Apo maestro, kanan din linteg tako ay insolat Moses, ‘Mo waday sin-asawa

^d 12:11 Salmo 118:22-23

ay magay anak da ya matey din lalaki, masapol ay asawaen din agi na din nalasang ta say mo way anak da, kaman say anak din natey.^e ²⁰May kod, wada kano di pito ay sisiag-i ay lallalaki. Nangasawa din pangpangoan, ngem natey ay iwed anak da. ²¹Isonga naisokat iyogtana et inasawa na din balo, ngem natey ay iwed abey anak da. Iso na abe sin maikatlo. Pag siyasiya di. Am-in din doy pito ay sisiag-i et nansosokat da ay nangasawa sin balo ay sana, ²²yan natey da am-in ay magay anak da. Pag omanongos ay matey din babai. ²³May kod, mo sin tapin di agew sin katagoan kasin di natnatey, sino ngin en daida di kosto ay akin asawa en sisya? Tan inasawa da am-in.”

²⁴Sinongbatan Jesus ay nangwani, “Naipaksaw kayo, tan adi yo maawatan din naisolat ay kalin Diyos ya adi yo aben maawatan din panakabalina. ²⁵Tan mo matago kasin di natnatey, adi da man-aasawa mo adi et mais-o da sin aangel ed langit. ²⁶Et mo maipanggep abe sin kasin katagoan di natey, kaman yon adi binasa din inpaisolat Diyos en Moses maipanggep sin manbidbidang ay kaiw ay kanana, ‘Sak-en si Diyos ay deda ay Diyos da Abraham en Isaac ya si Jacob.’^f Say kanana di olay mo nabayag ay nanatey da Abraham. ²⁷Di layden nina ay kalien et matago kasin di natey, tan si Diyos et baken Diyos di natey ay ipogaw mo adi et din matmatago. Isonga tet-ewa ay dadlon kayon naipaksaw.”

Din Kapatgan Ay Bilin Diyos

(*Mat. 22:34-40; Luc. 10:27*)

²⁸Wada di maestron di linteg ay nananngge sin nanngangalatan din Sadduceo ya si Jesus et pinoot na en Jesus, “Sino di kapatatgan ay bilin?”

²⁹Kanan Jesus, “Siya na din kapatatgan ay bilin Diyos. ‘Dengngen yo ay Israelita. Es-esa di Apo tako ay si Apo Diyos, magay odom. ³⁰Masapol ay imongsan mo di am-in ay nemnem, laing ya bikas mo ay manglaylayad en Diyos ay Apom.’^g ³¹Din maikadwa ay kapatatgan et: ‘Masapol ay laylaydem di ib-am ay kaman din pananglayad mo sin awak mo.’ Maga di bilin ay napatpateg mo da naey.”^h

³²“Kosto, apo maestro,” kanan din maestron di linteg. “Tet-ewa din inbagam ay es-esa di Diyos, magay odom.ⁱ ³³Kosto abe ay masapol ay imongsan tako di am-in ay nemnem, laing ya bikas tako ay manglaylayad en sisya, yan masapol abe ay laylayden tako di ib-a tako ay kaman din pananglayad tako sin awak tako. Napatpateg mo pasien tako din doway ay bilin ay nay mo din pangidatdatonan takos animal ya odom ay daton en Diyos.”^j

³⁴Sin nannggean Jesus sin kalaing di songbat na, kanana en sisya, “Dandani ay maitapi ka sin panturayan Diyos.” Et manlogi isdi, maga di mangitoleo ay manpoot en Jesus.

^e 12:19 Deuteronomio 25:5 ^f 12:26 Exodo 3:6 ^g 12:30 Deuteronomio 6:4-5

^h 12:31 Levitico 19:18 ⁱ 12:32 Deuteronomio 4:35 ^j 12:33 Hosea 6:6

Din Salodsod Maipanggep Sin Messias

(Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44)

³⁵Sin nan-it-itdoan Jesus sin Timplo, kanana, “Apay nga kanan din mamaestron di linteg en polin David din Messias? ³⁶Tan din inpaibagan di Ispiriton Diyos en David et siya na.

‘Kanan Apo Diyos en Apok: Tomokdo ka sin makannawan ko engganas abakek din kaibaw mo.’^k

³⁷Pag itoloy Jesus ay nangwani, “Mo say kanan David en Apo na din Messias, intoy iyat na ay polin David?” Et laylayden din nabeweg ay ipogaw ay manmannge sin kankanana.

Din Pangwanin Jesus Sin Maestron Di Linteg Ya Fariseo

(Mat. 23:1-36; Luc. 20:45-47)

³⁸Intoloy Jesus ay nan-itdo yan kanana, “Siliban yo din mamaestron di linteg, tan layden da ay manbabado si kagkagam-is ay nagayad ta say waday kailasinan da ya layden da abe ay daydayawen din mangila en daida ay mangwani en, ‘Emeyam, apo?’ mo en da manpasyal sin markitan. ³⁹Pilpilien da abe din kasigedan ay tokdoan sin sinagoga, ya mo en da makipangan, siyat din napateg ay ipogaw di en da pakitokdoan. ⁴⁰Iet-etekan da pay di nabalo ay babbabai ta say alaen da din gamgameng da ya olay din beey da dowan dan paandoandoen din kararag da sin pangiilaan di kaipoipogaw. Awni man et madagdagsen din dosa da.”

Din Indawat Di Nalasang En Diyos

(Luc. 21:1-4)

⁴¹Pag en tomokdo si Jesus et sasangena din kaikoskosnongan di pilak sin Timplo. Pag nan boyboyaen di kaipoipogaw ay mangikoskosnong si pilak da. Ad-adoy babaknang ay nangikoskosnong si ad-ado. ⁴²Asi et somawang di nalasang ay nabiteg ay nangikosnong si doway balkeg ay kababaan di banol na. ⁴³Pag ayagan Jesus din papasolot na yan kanana en daida, “Tet-ewa met nan ibagak en dakayo ay ad-ad-ado din inkosnong din nay nabiteg ay balo mo din inkosnong am-in di odom. ⁴⁴Tan mo din odom et din sobran di kinabaknang da anggoy di indawat da, ngem din balo ay nay et olay nabibiteg, indawat na am-in ay katagoana.”

Din Timpon Di Ligat Ay Domateng Sin Tapin Di Agew

(Mat. 24:1-14; Luc. 21:5-19)

13 ¹Sin binmalaan Jesus sin Timplo, kanan di esay pasolot na, “Apo maestro, ilam din dadakke ay bato ay in-amag das Timplo ya bebbeey ay linak-am na. Nais-et iman di inyat da ay nangiamag.”

^k 12:36 Salmo 110:1

²“Aw kayman,” kanan Jesus, “il-ilaen yo am-in dana ay beey ay dadakke, ngem awni et maiwalang da am-in, tan iwed di olay esay bato si komakaman sin kad-ana.”

³Pag dan mantikid sin bilig ay Olivo et tinmokdos Jesus ay sinasagang na din Timplo. Asi pay inmasag-en da Pedro, Santiago, Juan ya si Andrew en sisya ay ang-anggoy da et kanan da, ⁴“Ibagam kod mo pig-an di kaamagan nisa ya sinoy sinyal si pangimatonan mi ay dandani di katongpalan da am-in.” ⁵Sinombat si Jesus ay nangwani, “Siliban yo ta adi kayo kaietekan. ⁶Tan ad-ado da di omali ay mangwani en, ‘Sak-en met din Messias,’ et ad-ado di ietekan da. ⁷Dengngen yo abe din banangbang di gobat ay maisag-en en dakayo ya damag di gobat sin odom ay il-ili, ngem adi kayo emeg-egyat. Masapol ay maamag dana, ngem daan pay din panpatinggaan di lobong. ⁸Tan man-gogobat din kailiili ya siya abe sin gogobierno. Wada abe di yegyeg sin kailiili. Wada abe di betil. Ngem am-in dana et kaman owat din panngitingitan di eges di babai mo iloglogi na ay man-anak.

⁹“Siliban yo, tan depapen ya idarum das dakayo ya sopliten das dakayo sin kasinasinagoga. Begew sin pammati yo en sak-en, maidarum kayo abe sin gogobernador ya aari, et say waday gondaway yo ay mangibaga sin siked ay damag en daida. ¹⁰Din siked ay damag et masapol ay maikasaba on-ona sin kailiili isnan daga, asi domateng din panpatinggaana. ¹¹Mo bistigalen das dakayo, adi kayo madandanagan si ibaga yo, tan sin oras ay doy, maipaammo en dakayo din kosto ay ibaga yo. Tan baken si dakayo di nakin kali mo adi din Ispirito Santo.

¹²“Sin doy ay timpo, wada da di manglipot si agi na sin tuturay ta peslen da. Iso na sin aam-a ay lipotan dan aan-ak da sin tuturay ta peslen da. Din anan-ak abe et kontraen dan aam-a ya iin-a da et ipapse da.

¹³Am-in di ipogaw et kaliliget das dakayo begew sin nakies-esaan yo en sak-en. Ngem mo ipapasnek yo ay mamati ay adi mankeykeyat enggana ay maddeng di panligatan yo, maisalakan kayo.”

Din Kabakasan Di Jerusalem (*Mat. 24:15-22; Luc. 21:20-24*)

¹⁴Intoloy Jesus ay nangwani, “Awni et wada di ‘kaliliget ay domadael’ ay pomipika sin bakenan kalebbengan.¹ (Din mamasa isna et maawatana koma.) Mo ilaen yo di, din mantetee ed Judea et masapol ay dalasen da ay lomayaw sin kadondontogan. ¹⁵Din wada sin bel-ayan di beey na et masapol ay adi mataktak ay senggep ay en manga sin bonag na. ¹⁶Din wada abe sin payew et adi koma somaa ay en man-as tak-ep di bado na. ¹⁷Sin da doy ay agew, kaseseg-ang iman din maliton ya din way

¹ 13:14 Daniel 9:27; 11:31; 12:11

pansosoena. ¹⁸Ikararag yo ay adi koma maitompong dana ay ligat sin pinag-aandap. ¹⁹Tan din timpon di nalabes ay ligat ay sana et magay kaiisoana manlogi sin naparsuaan di lobong enggana ed wani, ya maga abe di makaiso sin tapin di agew. ²⁰Mo doy ya adi ninemnem Diyos ay paaptiken din doy timpo ay panligatan, maga di ipogaw si mabay-an isnan daga. Ngem laton ay paaptikena begew sin pinili na ay ipogaw na.”

²¹Intoloy Jesus ay nangwani, “Sin doy ay timpo, mo waday mangwani en dakayo, ‘Ilam, naey din Messias,’ ono ‘Dooy baw sisya,’ adi yo patpatien. ²²Tan manpaila di makaetek ay iipogaw ay mangwani en daida kano din Messias ya daida kano di mamadto. Et ipaila da di nakaskasdaaw ay sinyal ya milagro ta say ietekan da koma di kaipoipogaw ya olay din ipogaw ay pinilin Diyos mo mabalina. ²³Isonga siliban yo, tan nay ay indadaan ko en dakayo.”

Din Omalian Di Anak di Ipogaw

(Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28)

²⁴“Makdeng pay din timpon di ligat ay doy, pag et bomolinget din agew ya adi somlag din bowan. ²⁵Matekdag abe din katalatalaw ya maikiweg din am-in ay wada ed kayang. ²⁶Et pag dan ilaen sak-en ay Anak di Ipogaw ay omal-ali ay maikoyog sin liboo. Peteg di panakabalin ko ya dadlonak mansilap si kinadiyos ko. ²⁷Pag et ibaak din aangel sin opat ay kapoan di dagem ta en da sinopen din pinilik ay ipogaw ko sin am-in ay solin di lobong.”

Din Maadal Sin Kaiw Ay Igos

(Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33)

²⁸Pag kanan Jesus, “Nemnemen yo din kaiw ay igos ta say pan-adalan yo. Mo manngengeta din panga na yan tomobo, namnamaen yo ay dandani di pinag-oodan. ²⁹Et siya abe mo ilaen yo ay maam-amag am-in dana ay inbagbak en dakayo, ammo yo ay dandani di omaliak. ³⁰Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay matmatago pay laeng di odom ay ipogaw ay wada ed wani mo matongpal am-in din inbagak. ³¹Mankaiiwed din wada ed kayang ya din daga ay nay, ngem din kalik pay et komakaman si eng-enggana.”

Magay Mangammo Mo Pig-an Di Omalian Di Anak di Ipogaw

(Mat. 24:36-42; Luc. 17:26-30)

³²Kanan aben Jesus, “Mo din inbagak en dakayo, magay nakin ammo sin agew ya oras ay katongpalana. Olay din aangel ed langit et adi da ammo. Olay sak-en ay Anak Diyos et adiak aben ammo. Tan magay nakin ammo mo adi et anggoy si Diyos Ama. ³³Siliban yo ngarud, mansasagana kayo si kanayon, tan adi yo ammo mo pig-an di maamagana. ³⁴Maiarigak

si lalaki ay mansagana ay emey si addawi ay ili. Italek na din beey na sin baa na, yan paamag na sin esa ya esa din kosto ay obla na. Bilinena abe din gowardiya ta adi kaseyseyep. ³⁵Isonga mansasagana kayo, tan adi yo ammo mo pig-an di pantaoliak ay nakin beey, mo sin malablabi, gawan di labi, gabis, ono mapat-aana. ³⁶Into et mo bigla di omaliak, agpos et mo adiak datngan dakayo ay naseseyep. ³⁷Din nay inbilin ko en dakayo, ibilin ko abe sin am-in ay ipogaw ta say mansasagana kayo am-in.”

Din Nanganapan Da Si Iyat Da Ay Mamse En Jesus

(*Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Jn. 11:45-53*)

14 ¹Kolang di doway agew sin domatngan di fiestan di Judio ay makwani en Nalabas ay panganan da sin tinapay ay magay labadura na.^m Et din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et an-anapen da mo intoy iyat da ay manpap en Jesus ay adi maam-ammoan ta say ipapse da. ²Kanan da, “Basta adi tako itomtompompong sin fiesta tan into et mo man-gogolo din kaipoipogaw.”

Din Nangisoyatan Di Babai Si Bangbanglo Sin Toktok Jesus

(*Mat. 26:6-13; Jn. 12:1-8*)

³Sin kawadan da Jesus ed Betania, en da nakikan sin beey Simon ay kinaan Jesus din kaeegyat ay sakit di kodil na. Idi mangmangan da, sinmag-en en Jesus di babai ay nananggen si botilya ay alabastro di amag na ay napay-an si natanig ay nardo, esa ay kanginaan ay bangbanglo. Insoyat na sin toktok Jesus.

⁴Asi et binmonget di odom ay wadas di yan nankinali da, “Ay-ayyoayyo! ⁵Nailako koma di si nasurok ay toloy gasot ay denario ta maidawat sin nabiteg.” Pag dan pis-opis-oyen din babai.

⁶Ngem kanan Jesus, “Bay-an yo! Apay nga palpaligaten yos sisya? Mayamayat di inamag na en sak-en! ⁷Tan kanayon ay waday nabiteg sin kadan yo, et olay sino ay oras ay layden yo, mabalin ay badangan yos daida,” ngem mo sak-en pay, bakenak wadas kanayon en dakayo. ⁸Inamag na di kabaelana. Sinapsapa na ay nangisoyat sin bangbanglo ay nay en sak-en ta say isagana na din awak ko para sin kaiponponak. ⁹Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay olay intos nan daga di kaikaskasabaan di siked ay damag, madaddad-at abe din inamag di babai ay nay ay pangnemneman di ipogaw en sisya.”

Din Nakitolagan Judas Ay Manglipot En Jesus

(*Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6*)

¹⁰Pag emey si Judas Iscariot ay esa sin sinpo ya doway ay pasolot Jesus sin papangolon di papadi ta makitolag mo intoy iyat na ay mangipolang

^m 14:1 Exodo 12:1-27 ⁿ 14:7 Deuteronomio 15:11

en Jesus en daida. ¹¹Peteg di ragsak da et inkari da ay iyaan das pilak. Pag ilogin Judas ay manganap si waya na ay manglipot en Jesus.

Din Nansaganaan Da Sin Maodi Ay Makiokoban Da En Jesus

(Mat. 26:17-25; Luc. 22:7-13)

¹²Domateng pay din damo ay agew di fiesta ay makwani en Tinapay ay Magay Labadura na, et say namaltian da si anak di karnero para sin fiesta ay makwani en Nalabas. Inmey din papasolot Jesus en sisya et pinoot da, “Intoy laydem ay en mi pangisaganaan si kanen tako para sin fiesta ay makwani en Nalabas?”

¹³Pag ibaan Jesus di doway ay pasolot na ay nangwani, “Emey kayo sin siyodad. Mo somawang kayos di, waday abaten yo ay lalaki ay en nanakdo. ¹⁴Onoden yo sin beey ay segpena, et kanan yo sin akin beey, ‘Inbagan din Apo tako mo into di kowarto ay ena makiokoban en dakami ay pasolot na sin para fiesta?’ ¹⁵Asi na itdo en dakayo di annawa ay kowarto ed kayang ay kad-an di am-in ay masapol tako. Saganay yo din kanen takos di.”

¹⁶Siya di, pag manlobwat din doway ay pasolot na ay sana et inmey da sin siyodad. Et tinmet-ewa din am-in ay inbagan Jesus en daida. Et pag dan saganay din kanen da ay para sin fiesta.

¹⁷Idi nalabi, say inmeyan da Jesus ya din sinpo ya doway ay pasolot na din beey ay doy. ¹⁸Mangmangan da pay, kanan Jesus, “Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay waday esa en dakayo ay naiokob ay manglipot en sak-en.”^o

¹⁹Palaloy sakit di nemnem da, et nansosokat da ay nanpoot en sisya, “Tan mo sak-en, ay siya?”

²⁰“Esa met en dakayo ay sinpo ya doway ay makisiwsiwsiw en sak-en si tinapay sin mallokon ay nay,” kanan Jesus ay sinombat. ²¹“Tan sak-en ay Anak di Ipogaw et mateyak met, tan say inpaisolat Diyos ed nabaon, ngem kaseseg-ang pay san manglipot en sak-en. Agpos et koma mo adi naianak!”

Din Maodi Ay Nakiokoban Jesus Sin Pasolot Na

(Mat. 26:26-30; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

²²Idi mangmangan da pay laeng, nan-as Jesus si tinapay et nan-iyaman en Diyos. Asi na pag pit-ipit-ingen et idawat na sin papasolot na ay nangwani, “Alaen yo na, tan si naey di awak ko.”

²³Pag man-as tasa ay napay-an si danom di obas et man-iyaman en Diyos. Pag nan idawat en daida et nantedted-an da am-in. ²⁴Kanan Jesus, “Si naey di dadak ay maniglot sin baro ay tolag Diyos. Omayos

^o 14:18 Salmo 41:9

mo mateyak para sin ad-ado ay kaipoipogaw.^p 25 Tet-ewa nan ibagak en dakayo ay adiak kasin omin-inom si danom di obas enggana sin agew ay makiinomak en dakayo sin baro ay danom di obas sin panturayan Diyos.”

26 Idi naibagan Jesus di, nankanta da ay nandayaw en Diyos, et pag dan bomala ay emey sin bilig ay Olivo.

Din Nangipadtoan Jesus Sin Nangisaotan Pedro En Sisya

(*Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Jn. 13:36-38*)

27 Idi wada da sin danan, kanan Jesus en daida, “Awni man et tomaynan kayo am-in et lomayaw kayo, tan waday inpaisolat Diyos ay kanana, ‘Awni et peslek din mangay-ayowan sin kakarnero et mansisian da.’^q 28 Ngem mo tagoen kasin Diyos sak-en, mangon-onaak mo si dakayo ay emey ed Galilea.”

29 Asi et kanan Pedro, “Olay mo lomayaw am-in dana ay gagait ko, adiak pay taynan sik-a.”

30 Kanan Jesus, “Awni kadi, sin daan pamidwaan di kawwitan ay mantan-o sin nay ay labi, mamitlo ka ay mangwani en adim am-ammos sak-en.”

31 Pag et ipipilit Pedro ay nangwani, “Olay mo masapol ay makikateyak en sik-a, adiak polos isassaot sik-a.” Et siya abe di inbagan din am-in ay gagait na ay pasolot.

Din Nankararagan Jesus Ed Getsemani

(*Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46*)

32 Somawang pay da Jesus ya din papasolot na sin lugar ay makwani en Getsemani, kanana en daida, “Itokdo yos na, ta downak en mankararag.” 33 Pag nan ayagan da Pedro en Santiago ya si Juan, et nakiey da en sisya. Manlogi isdi, peteg ay mansakit nemnem na ya nadagsenan sisya, 34 et kanana en daida, “Nalabes nan sakit di nemnem ko. Kaman siya nay kateyak. Mantee kayos na yan adi kayo kaseyseyep.”

35 Pag emey sin dagdagas et nanlakob-o ay mankararag ay mo mabalin koma, adi katoloy din maamag en sisya. 36 “Ama, Ama,” kanana, “kabelam am-in. Ipalobos mo kod ay adiak nam-osen din nay omali ay ligat ko. Ngem baken koma din laydek mo adi din laydem di matongpal.”

37 Mantaoli pay sin kad-an di tolo ay pasolot na ay doy, dinatnganas daida ay naseseyep. Siya di kanana en Pedro, “Ay Simon, ay naseseyep ka baw? Ay adi ka makaitoled si seyep mo si olay es-esa ay oras? 38 Adi kayo maseyseyep, mo adi et mankararag kayo ta say adi kayo masolsolisog. Tan kosto kayman di panggep yo, ngem nakapoy di awak yo.”

39 Pag kasin en mankararag si Jesus ay kaman din inyat na sin damo. 40 Mantaoli pay kasin sin kad-an di papasolot na, naseseyep da kasin,

tan adi da makakiyat sin mata da. Et adi da ammoy ibaga da en sisya.

⁴¹Isonga inmey kasin ay mankararag. Mantaoli pay sin naikapitlo, kanana sin papasolot na ay sana, “Kambaw gan-ganasen yo pay laeng ay maseseyep! Ado sa! Tan enggay dinmateng din oras ay inkeddeng Diyos, et sak-en ay Anak di Ipogaw et maipolangak sin managbasol ay ipogaw. ⁴²Ibangon yo, tan nay omal-ali din manglipot en sak-en. En tako abten.”

Din Nadpapan Jesus

(*Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Jn. 18:1-11*)

⁴³Deda ay mankalkali si Jesus, sinmawang si Judas ay esa sin sinpo ya dow a ay pasolot na. Ad-ado di kabeweg na ay inbaan din papangolon di papadi ya din aam-an di Judio ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o.

⁴⁴Waday sinyas ay nakitolagan Judas sin kabeweg na ta say pangimatonan da en Jesus. Kanana, “Din ongoak et say depapen yo. Dadlon yon siliban ay mangikaan en sisya.” ⁴⁵Siya di inmey en Jesus ay dagos ay nangwani, “Apo maestro, komosta ka?” Pag na et ongoan. ⁴⁶Pag dan depapen si Jesus et pinden da. ⁴⁷Dowan et di esa ay pinmipika isdi et kaoksot sin kampilana. Kabetbet sin bag-en di kangatoan ay padi et nalongodan inga na.

⁴⁸Pag kanan Jesus en daida, “Ay tollisanak aya ta inmali kayo ay nan-egeegen si kampilan ya pat-o ay en dompap? ⁴⁹Inag-agew met ay wadaak sin Timplo ay nan-it-itdo en dakayo, ngem adi kayo dinomdompap. Ngem naamag am-in dana ta say matongpal din inpaisolat Diyos.” ⁵⁰Sin nangwanian Jesus sidi, kalayaw din am-in ay pasolot na et tinaynan da.

⁵¹Wada et di esay baro ay omon-onod en Jesus ay nangigagaley si lopot et anggoy. Kanan din sosoldado en pakidpap da et ginamdot da din ingagaley na. ⁵²Ngem kaiwalsi yan katagtag ay nanlallalabos.

Din Namistigalan Di Tuturay Di Judio En Jesus

(*Mat. 26:57-68; Luc. 22:63-71; Jn. 18:19-24*)

⁵³In-ey das Jesus sin beey di kangatoan ay padi ay nasisinopan din papangolon di papadi, aam-a ya mamaestron di linteg. ⁵⁴Mo si Pedro pay et inmon-onod ay namona di betaey da engganans dinmateng sin bel-ayan di beey ay sana. Pag en makitokdo sin gogowardiya ay man-anido.

⁵⁵Mo din papangolon di papadi ya din odom ay papangolo et nan-anap das pamabasol dan Jesus ta say pangidaruman dan sisya ta ipapse da. Ngem magay inanap da, ⁵⁶tan olay ad-ado di nantistigo ay man-etek maipanggep en sisya, nankontra din intistigo da.

⁵⁷Idi siya di, wada da di pinmika ay mantistigo. Kanan da ay nangietek, ⁵⁸“Dinng mi din nangwanian nina en bakasena kano din Timplo ay nay ay inamag di ipogaw ta asi na kanon saaden di esa ay Timplo si tolo ay agew ay baken ipogaw di mangisaad.” ⁵⁹Ngem olay din intistigo da ay nay et nankontra.

⁶⁰Siya di pinmika din kangatoan ay padi sin sangoanan da am-in et kanana en Jesus, “Ay magay maisongbat mo aya sin nay inpabasol dana en sik-a?”

⁶¹Ngem ginmiginek ay magay insongbat na. Isonga kanan aben din kangatoan ay padi, “Ay sik-a din Messias ay Anak di madaydayaw ay Diyos?”

⁶²“Aw yan,” kanan Jesus ay sinombat. “Et mo sin tapin di agew, ilaen yos saken ay Anak di Ipagaw ay tomotokdo sin makannawan Diyos ay manakabalin. Ilaen yo abes sak-en ay omal-ali ay mapod langit ay maikoyog sin liboo.”

⁶³Sin nanngeanas di, binisngit din kangatoan ay padi din mismo ay bado na begew sin bonget na yan kanana, “Ay siya mo masapol tako pay laeng di mantistigo? ⁶⁴Nay met ay dinnge tako din inbaga na ay mangis-o sin awak na en Diyos! Sinoy pannemnem yos na?” Et kineddangan da am-in ay matey.

⁶⁵Pag ilogin di odom en daida ay manogpatogpa sin ropa na. Kinopopan da aben mata na yan dinespedespeg da ay nangwani, “May kod ay, pogtoam mo sinoy nanespeg en sik-a.” Din gogowardiya abe et tinampitampik das sisya.

Din Nangisaotan Pedro En Jesus

(*Mat. 26:69-75; Luc. 22:54-62; Jn. 18:15-18,25-27*)

⁶⁶Mo si Pedro pay et wada pay laeng sin bel-ayan di beey yan nalabas di balasang ay baan di kangatoan ay padi. ⁶⁷Sin nangilaana en Pedro ay man-an-anido, insin-eng nas sisya yan kanana, “Esa ka met ay gait Jesus ay taga-Nazaret.”

⁶⁸Ngem insaot na ay nangwani, “Ado paabe na! Adiak met ammo san ibagbagam ya adiak aben maawatan.” Pag emey sin benget di bel-ayan sin kad-an di pasbol. Et nantan-o di kawwitan.^r ⁶⁹Pag kasin inilan din doy ay balasang sisya et kanana sin pinmipikas di, “Din lalaki ay doy et esa met en daida.” ⁷⁰Ngem kasin insaot Pedro.

Maaw-awni pay, kanan aben din pinmipikas di, “Tet-ewa met ay esa ka en daida, tan taga-Galilea ka abe.”

⁷¹Asi et manbayos si Pedro ay nangwani, “Sapay koma ta domosas Diyos mo baken tet-ewa nan kankanak. Isapatak ay adiak polos am-ammo din lalaki ay ibagbaga yo.”

⁷²Pag et ipidwan din kawwitan ay toman-o. Et pag nemnemen Pedro din inbagan Jesus ay sin daan pamidwaan di kawwitan ay mantan-o, mamitlo ay kanana en adi na ammos sisya. Et dadlon naabak si sakit di nemnem na et man-anog-og.

Din Naipolongan Jesus En Pilato

(*Mat. 27:1-2,11-14; Luc. 23:1-5; Jn. 18:28-38*)

15 ¹Sin napat-aana, nanmimiting din papangolon di papadi, aam-a, mamaestron di linteg ya din am-in ay waday turay na

^r 14:68 Din nay maipanggep sin kawwitan et maga sin odom ay manuskrito sin Griego.

ay mangiosay, et nantotolag da mo sino di amagen da en Jesus. Pag dan baloden et en da inpolang en Gobernador Pilato.

²Pinoot Pilato en sisya, “Ay sik-a baw din arin di Judio?”

“Mo say kanam et siya,” insongbat Jesus.

³Din papangolon di papadi et ad-adoy inpabasbasol da en Jesus. ⁴Siya di et kanan Pilato, “Dinngem din ad-ado ay ipabasbasol da en sik-a. Ay magay songbat mo?” ⁵Ngem adi inpidpidwan Jesus ay nanongbat, isonga peteg ay nasdaaw si Pilato.

Din Naikeddengan Jesus Ay Matey

(Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Jn. 18:39–19:16)

⁶Din ogalin Pilato sin tonggal fiesta ay makwani en Nalabas et ibolos na di esa ay balod ay pilien di kaipoipogaw. ⁷Sin doy ay timpo, ad-adoy balod ay namse si ipogaw sin nakigobatan da sin gobierno. Si Barabbas di ngadan di esa. ⁸Idi siya di, nasinop din kaipoipogaw sin kad-an Pilato et kindaw da ay ibolos na di esa ay balod tan say ogali na. ⁹Kanan Pilato, “Ay layden yo ay ibolos ko din Arin di Judio?” ¹⁰Say pinoot na di, tan ammo na ay inpolang din papangolon di papadi si Jesus en sisya begew si apos da.

¹¹Ngem din papangolon di papadi et sinogsogan da din kaipoipogaw ta say kedawen da ay si Barabbas di maibolos ay baken si Jesus. ¹²“Mo siya sa, intoy iyat ko ngarud en Jesus ay kanan yo en Arin di Judio?” kanan Pilato.

¹³“Ilansam sin krus!” kanan da ay nangibogaw.

¹⁴“Ay tan? Sino ngin di basol na?” kanan Pilato.

Ngem nasepsep et ay ibogbogaw da, “Ilansam sin krus!”

¹⁵Idi siya di, inbolos Pilato si Barabbas, tan laydena ay mapnek din kaipoipogaw, ngem si Jesus pay et inpasoplit na et pag nan ipolang sin sosoldado ta en da ilansa sin krus.

Din Nanglaslasoyan Di Sosoldado En Jesus

(Mat. 27:27-31; Jn. 19:2-3)

¹⁶Inisgep din sosoldado si Jesus sin beey di gobernador et inpasinop da din am-in ay gagait da. ¹⁷Pag dan badoan si Jesus si manbalanga ay nagayad ay kaman din ibadon di ari. Nan-apid da abe si pagat ay inkorona da en sisya. ¹⁸Pag dan ilogi ay manglaslasoy ay mangwani, “Matagotago ka ay Arin di Judio!” ¹⁹Sineppaseppat das pa-o din toktok na down da aben togpatogpaan. Asi da aben mandokmog ay agin dadayaw en sisya. ²⁰Idi nakdeng ay nilaslasoy das sisya, kinaan da din manbalanga ay inbado da en sisya, et inpaibado da kasin en sisya din sigod ay bado na. Pag dan ikaan ay en da ilansa sin krus.

Din Nailansaan Jesus Sin Krus

(*Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Jn. 19:17-27*)

²¹Wada da pay sin danan, inabat da di lalaki ay em-emey sin siyodad ay napo sin barbaryo, et pinilit da ay tilidena din krus Jesus. Din lalaki ay nay et si Simon ay taga-Cirene ay aman da Alexander en Rufus. ²²Pag dan itoloy enggana ay sinmawang da sin lugar ay kanan da en Golgota, di olog na et kad-an di tong-an di toktok. ²³Domateng da pay sidi, pan-inomen da komas Jesus si arak ay natapian si mirra ay mangipaononina kano si sakit. Ngem sinigaana. ²⁴Pag dan ilansa sin krus. Asi da pag manbibinnonot ay mamingay sin bado na ta say ilaen da mo sinoy pontaan di esa ya esa en daida.^s

²⁵Alas nowibi sin agsapa di nangilansaan da en Jesus. ²⁶Wada di naisolat ay mangibaga sin naipabasol en sisya ay kanana, “Arin di Judio.” ²⁷Wada abe di doway ay tollisan ay inlansa da si natken ay krus, esa sin kannawan ya esa sin kattigid Jesus. ²⁸Siya na di tinmet-ewaan di inpaisolat Diyos ay kanana, “Naibilang ay tollisan.”^t

²⁹Mo din malablabas, nanwegweg da ay nanglaslasoy en sisya ay nangwani, “O, kanam od abe en bakasem din Timplo ta asi ka kasin saaden si tolo ay agew.”^u ³⁰Mo siya sa, isalakan mon awak mo! Komaan kas san krus ta bomaba ka!”

³¹Siya abe ay din papangolon di papadi ya din mamaestron di linteg et linaslasoy da ay nangwani, “Insalakana met di odom ay ipogaw, ngem adi makaisalakan sin awak na. ³²Olay koma bomaba din nay Messias ay Arin di Israelita sin krus ta say ilaen tako yan mamati tako en sisya,” kanan da. Olay din tollisan ay nailalansa sin krus da et linaslasoy da abes sisya.

Din Nateyan Jesus

(*Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Jn. 19:28-30*)

³³Idi inmalas dosi, kasaldeng din agew ay mansey-ang, et binmolinget din intiro ay ili engganas alas tres. ³⁴Alas tres pay, inpigsan Jesus din kali na ay nangibogaw, “Eli, Eli, lama sabachthani?” laydena ay kalien, “Diyos ko, Diyos ko, apay nga tinmaynan ka?”^v

³⁵Idi dinngen di odom ay pinmipikas di, kanan da, “Dengngen yo sa! Ay-ayaganas Elias!” ³⁶Di esa en daida et katagtag ay en man-as kaman kapes. Inbebe na si soka, et pag nan tebken si pa-o ta idewdew nan sisya ta sopsopana.^w “Awni kod ta ilaen tako mo omalis Elias ay mangipababa en sisya sin krus,” kanana.

^s 15:24 Salmo 22:18 ^t 15:28 Isaias 53:12. Din versikulo ay nay et maga sin odom ay manuskrito sin Griego. ^u 15:29 Salmo 22:7; 109:25 ^v 15:34 Salmo 22:1
^w 15:36 Salmo 69:21

³⁷Pag manbogaw si Jesus et natey. ³⁸Pag et nabisngit din kurtinan di Timplo et nandowa ay nanlogi sin ngato ay nanpababa. ³⁹Idi inilan din kapitan di sosoldado ay nanasagang en Jesus di inyat na ay natey, kanana, “Tet-ewa ay Anak Diyos din ipogaw ay nay.”

⁴⁰Wada abe di babbabai ay nanatamang. Di odom en daida et si Maria Magdalena ya si Maria ay inan da Jose en Santiago ay nabdayan si Kitkittoy ya si Salome. ⁴¹Daida di nakikiey en Jesus sin kawada na ed Galilea ay namadbadang en sisya. Wada abe di ad-ado ay babbabai ay nakiey en Jesus ed Jerusalem.

Din Naiponponan Jesus

(*Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Jn. 19:38-42*)

⁴²Idi masmasdem sin agew ay doy ay pansaganaan di Judio para sin agew ay pan-ibbayan,^x ⁴³wadas Jose ay taga-Arimatea ay nangitoleo ay inmey en Pilato ay nangdaw sin bangkay Jesus. Si Jose et esa ay madayaw ay pangolon di Judio ay manman-ed sin domatngan di panturayan Diyos.

⁴⁴Nasdaaw si Pilato sin nanngena ay enggay natey si Jesus, isonga inpaayag na din kapitan di sosoldado ta pootena mo tet-ewa. ⁴⁵Kanan din kapitan en tet-ewa ay natey, et pag ipalobos Pilato ay en alaen Jose din bangkay Jesus. ⁴⁶Siya di inmey si Jose ay en manlakos lopot ay mankilat. Pag nan en ibaba din awak Jesus sin krus, et binotibotana sin lopot ay sana, asi na pag igto sin liyang ay natiktikan ay bato. Makdeng di, pinolag na di dakdake ay bato ta maenban din liyang. ⁴⁷Wada abes di da Maria Magdalena ya Maria ay inan Jose ay nangila sin naigtoan Jesus.

Din Kasin Natagoan Jesus

(*Mat. 28:1-10; Luc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

16 ¹Idi nakdeng din agew ay pan-ibbayan, inmey da Maria Magdalena, Salome ya si Maria ay inan Santiago ay en da manlakos bangbanglo ta en da iaplos sin bangkay Jesus. ²Pomatpat-a pay sin Domingo, inmey da sin naiponponana. Enggay naagew sin sinmawangan da. ³⁻⁴Idi wada da pay laeng sin danan, nan-asipoot da ay nangwani, “Sino ngin di mangolin sin doy bato ay nain-eb sin liyang?” Say kanan da di tan palaloy kadakdaken din bato ay doy. Ngem sin sinmawangan da, nanmeswat da et ilaen da ay enggay naolin. ⁵Pag dan senggep sin liyang et inila da di baro ay nanbabado si mankilat ay nagayad ay tinmotokdo sin kannawan. Et nakibtot da.

⁶Pag nan kanan en daida, “Adi kayo emegyat. Ammok ay an-anapen yos Jesus ay taga-Nazaret ay nailansa sin krus. Ngem maga isna, tan

^x 15:42 Din ogalin di Judio, manlogi din agew ay pan-ibbayan sin kadiposan di agew sin Biyernes, et makdeng sin kadiposan di agew sin Sabado.

natago kasin. Ilaen yo! Si naey di naipayagana. ⁷En kayo ibaga en Pedro ya sin odom ay pasolot na ay mangon-onas Jesus mo si dakayo ay emey ed Galilea. Maila yos sisyas di ay kaman met laeng din inbaga na en dakayo.”

⁸Pag et bomala din babbabai sin liyang et nanagtag da ay komaan, tan palalo ay nakibtot da et manpayegpeg das egyat da. Magay nangibagaan da si olay sino ay ipogaw, tan palalo di egyat da.

Din Nanpail-ilaan Jesus

(Mat. 28:9-20; Luc. 24:13-49; Jn. 20:11-23; Ina. 1:6-8)

⁹Sin pomatpat-aan di Dominggo di kasin natagoan Jesus. Sin kasinan natagoan, nangon-ona ay nanopaila en Maria Magdalena ay nangipakaanana si pito ay anito. ¹⁰Pag emey si Maria sin kad-an di manladingit ya man-og-oga ay papasolot Jesus, et inbaga na en daida ay inila nas Jesus. ¹¹Ngem sin nanngaan da sin inbaga na ay doy, adi da pinati.

¹²Asi pag manpailas Jesus sin doway ay pasolot na sin pandad-anan da ay emey sin barbaryo, ngem nanbaliw di kailaana. ¹³Din doway ay sana et nantaoli da ay en da ipadamag sin gagait da, ngem din gagait da et adi da aben pinati.

¹⁴Pag manpailas Jesus sin sinpo ya esa ay pasolot na sin pangpanganan da et niyamyamanas daida begew din magay pammati da ya kinakenteg di nemnem da, tan adi da pinati din inpadamag di nangil-ila en sisya sin kasinan natagoan. ¹⁵Pag nan kanan en daida, “Emey kayo sin intiro ay lobong ta en kayo ikasaba din siged ay damag sin am-in ay ipogaw. ¹⁶Din ipogaw ay mamati ya mabonyagan et maisalakan, ngem din adi mamati et makeddengyan ay madosa. ¹⁷Da naey di sinyal ay ipailan di mamati. Pakaanen day aanito ay mangos-osal sin ngadan ko ya makakali das odom ay kali ay adi da ammo. ¹⁸Mo piditen day eweg ono man-inom das nakedetan, maga di mapasamak en daida. Kapayen da abe di waday sakit na et mailatonan da.”

Din Naikayangan Jesus Ed Langit

(Luc. 24:50-53; Ina. 1:9-11)

¹⁹Idi nakdeng ay nakikalas Jesus en daida, naikayang ed langit et tinmokdo sin makannawan Diyos. ²⁰Pag emey din papasolot na ay mangikaskasaba sin siged ay damag sin inil-ili. Binadbadangan Apo Jesus si daida et pinaneknekana din katet-ewan di inkaskasaba da begew sin nakaskasdaaw ay sinyal ay inpaam-amag na en daida.